

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z HODNOCENÍ DOPADŮ

REGULACE (RIA)

**k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 58/1995 Sb.,
o pojišťování a financování vývozu se státní podporou
a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším
kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění
pozdějších předpisů, a zákon č. 218/2000 Sb.,
o rozpočtových pravidlech a o změně některých
souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění
pozdějších předpisů**

1. Základní identifikační údaje

Název návrhu:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

Zpracovatel / zástupce předkladatele:

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Předpokládaný termín nabytí účinnosti, v případě dělené účinnosti rozveďte

červen 2020

Implementace práva EU: NE

2. Cíl návrhu zákona

Účelem návrhu novely zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 58/1995 Sb.“ nebo pouze „zákon“) jsou zejména následující změny:

Flexibilnější nabídka exportní pojišťovny a exportní banky

Oproti dosavadnímu stavu, kdy zákon č. 58/1995 Sb. pracuje v § 1 odst. 2, resp. odst. 3, s taxativním výčtem nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování, nová textace reflektuje posun v globálních ekonomických vztazích, kdy účelem činnosti exportní pojišťovny a exportní banky není jen podpora vývozu, ale i investic v zahraničí. Přesun nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování do prováděcího právního předpisu je navržen za účelem ponechání možnosti reagovat v nabídce exportní pojišťovny a exportní banky

na vývoj na exportním trhu. Nové nástroje budou schvalovány v reakci na požadavky trhu postupem uvedeným ve vyhlášce.

Vedení finančních prostředků exportní pojišťovny a exportní banky poskytnutých ze státního rozpočtu na účtech vedených u centrální banky

Navrhuje se uložit exportní pojišťovně a exportní bance povinnost vést finanční prostředky poskytované jim ze státního rozpočtu na svých bankovních účtech podřízených státní pokladně vedených u České národní banky. Zapojení exportní pojišťovny a exportní banky do centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny představuje pro stát ekonomické výhody. V souvislosti s tímto návrhem je navržena i úprava zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech“).

Vznik Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování

Činnosti vykonávané exportní pojišťovnou a exportní bankou jsou jedním z důležitých nástrojů exportní politiky státu. Poté, co došlo v roce 2018 k převodu příslušnosti hospodařit s majetkovými účastmi státu v obou těchto společnostech z MPO, MZV a MZe na MF, je žádoucí, aby existoval meziresortní orgán zaměřený na nastavení nejobecnějších strategických směrů systému exportního financování a pojišťování včetně rámcových sektorových a teritoriálních doporučení pro obchodní strategie exportní pojišťovny a exportní banky. Smyslem nově zřizovaného Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování (dále jen „Výbor“) je tedy efektivní promítnutí zahraničně politických a obchodních zájmů České republiky, které jsou převážně v kompetenci Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu, do řízení systému státem podpořeného pojišťování a financování vývozu. Zároveň není záměrem, aby Výbor přímo nebo nepřímo přebíral kompetence akcionáře (státu prostřednictvím Ministerstva financí) exportní pojišťovny a exportní banky. Výbor nebude přijímat závěry, které by jakýmkoli způsobem zasahovaly do obchodního vedení exportní banky a exportní pojišťovny a nebude se tedy ani nepřímo podílet na řízení obou společností.

Rozšíření možností nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou

Navrhovanou změnou dochází k rozšíření možnosti nabývat podíly v právnických osobách v souladu s praxí vymáhání pohledávek nebo předcházení škod. Činnost vedoucí k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků není blíže specifikována, neboť poznatky z praxe ukazují, že se jedná o velmi rozsáhlou skupinu právních, ekonomických a technických činností a bližší definice by mohla být omezující. Jako korektiv tohoto rozšíření se navrhuje povinný souhlas Ministerstva financí s nabytím podílu v právnické osobě.

Nastavení limitů pro schvalování obchodních případů od určitého objemu vládou

V současném znění zákona č. 58/1995 Sb. byly limity pro schvalování obchodních případů exportní pojišťovny vládou vázány na procento pojistné kapacity exportní pojišťovny, a to ve výši,

jež prakticky převyšovala objem jakéhokoli realizovaného obchodního případu. Schvalování obchodních případů exportní banky vládou zákon č. 58/1995 Sb. vůbec nepředpokládal. Praxe ukazuje, že s ohledem na značná rizika spojená s neúspěšnými obchodními případy, jež mají značné dopady především na státní rozpočet a představují reputační riziko i pro ČR, je třeba zavést transparentní schvalování obchodních případů od určitého objemu vládou.

Poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi bez zajištění

Navrhuje se zpružnění poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi, tj. dlužníkovi s bonitou státu, (např. vláda, ministerstva či vládní agentury nebo jiné subjekty s akceptovatelnou zárukou cizího státu), kdy za určitých podmínek není vyžadováno sjednání zajištění. Důvodem je skutečnost, že suverénní dlužníci obvykle nemohou zástavou zatížit majetek ve vlastnictví suveréna. Bez navržené změny by musela exportní banka poskytovat podpořené financování na suverénní riziko cizího státu jako dlužníka nebo ručitele nebo zahraničních osob s akceptovatelnou zárukou cizího státu s pojištěním vývozních úvěrových rizik u exportní pojišťovny. Tento stav by zatěžoval pojistnou kapacitu exportní pojišťovny, která by mohla být k dispozici pro poskytování pojištění vývozních úvěrových rizik pro komerční bankovní sektor.

Zjednodušení rozpočtování a vyúčtování záloh na dorovnávání úrokových rozdílů

Navrhuje se nahrazení závazku státu poskytovat každoročně exportní bance finanční částku ve výši 250 mil. Kč na dorovnávání úrokových rozdílů obecnějším poskytováním záloh ze strany Ministerstva financí a zjednodušení procesu vyúčtování záloh, které Ministerstvo financí exportní bance poskytne na dorovnávání úrokových rozdílů, ze strany exportní banky.

Vyloučení výběru pojištění exportní banky a zajištění exportní pojišťovny z působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek

Za účelem praktického a efektivního využití možností pojištění rizik exportní banky soukromou pojišťovnou a zajištění pojištěných rizik exportní pojišťovny soukromou pojišťovnou nebo zajišťovnou se navrhuje vyloučení procesu výběru těchto služeb z postupů předpokládaných zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zadávání veřejných zakázek“).

Rozšíření kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně

Nové ustanovení doplňuje kontrolní pravomoc Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně v souvislosti s poskytováním dotací ze státního rozpočtu na její činnost, a to analogicky k ustanovení o provádění kontroly Ministerstvem financí u poskytování dotací exportní bance, kde je oprávnění Ministerstva financí ke kontrole explicitně uvedeno.

3. Agregované dopady návrhu zákona

3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ano

Změny navržené zákonem č. 58/1995 Sb. by měly v dlouhodobém horizontu vést ke snížení dopadů pojišťování a financování vývozu se státní podporou na státní rozpočet, a to snížením nároků exportní pojišťovny na dotaci a snížením nákladů na úhradu ztrát exportní banky vyplývajících z provozování podpořeného financování v důsledku zefektivnění kontroly, mj. schvalováním obchodních případů od určitého objemu vládou.

Dále je odstraněn závazek státu poskytovat každoročně exportní bance konkrétní finanční částku ve výši 250 mil. Kč na dorovnávání úrokových rozdílů; tím, že nebude nutné částku každoročně vyčlenit ve státním rozpočtu, poklesnou náklady na řízení veřejných financí.

3.2 Dopady na podnikatelské subjekty: Ano

Navrhovaná právní úprava má přímý dopad na exportní pojišťovnu a exportní banku. Nepřímý dopad má rovněž na komerční banky, popř. na exportně orientované podniky.

Podnikatelské subjekty, kterých se týká část navrhovaných úprav zákona č. 58/1995 Sb. (flexibilnější nabídka exportní pojišťovny a exportní banky, rozšíření možností nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou, lepší nastavení limitů pro schvalování obchodních případů od určitého objemu vládou), získají větší právní jistotu při výkonu své podnikatelské činnosti. Exportně orientované podniky a komerční banky díky větší flexibilitě nabídky exportní pojišťovny a exportní banky nadto získají lepší přístup k nástrojům státem podpořeného financování a pojišťování.

Zjednodušením úředních postupů v případě žádosti o zařazení do systému dorovnávání úrokových rozdílů dojde ke snížení byrokratické zátěže pro komerční banky (mj. eliminací nákladů na překlad smlouvy o vývozním úvěru sjednané v anglickém jazyce).

V návrhu uvažované změny zákona nebudou mít žádný dopad na trh práce.

3.3 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR: Ano

Ke zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti ČR přispívá modernější pojetí celého systému státem podpořeného exportního pojišťování a financování, jmenovitě jde o následující opatření a nástroje:

- efektivnější možnost státu stanovit směry státní podpory vývozu a požadavky trhu prostřednictvím zřizovaného Výboru pro státní podporu exportního financování a pojišťování,
- reflexe posunu v globálních ekonomických vztazích, kdy účelem činnosti exportní pojišťovny a exportní banky není jen podpora vývozu, ale i investic v zahraničí,
- zvýšení možnosti reagovat v nabídce exportní pojišťovny a exportní banky na vývoj na exportním trhu.

3.4 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje): Ne

3.5 Sociální dopady: Ne

3.6 Dopady na spotřebitele: Ne

3.7 Dopady na životní prostředí: Ne

3.8 Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Ne

3.9 Dopady na výkon státní statistické služby: Ne

3.10 Korupční rizika: Ne

3.11 Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Ne

Hodnocení dopadů regulace

1. Důvod předložení a cíle

1.1. Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

1.2. Definice problému

S ohledem na aktuální ekonomickou situaci v České republice byly vedeny debaty o tom, jaká národohospodářská opatření by měl stát uplatnit, aby se podařilo posunout Českou republiku dále na cestu rychlejšího přibližování k ekonomikám vyspělých států a udržitelnému ekonomickému růstu, čemuž by měl odpovídat i systém státní podpory exportu. Systém státem podpořeného exportního pojišťování a financování je do budoucna bez výraznějších úprav ekonomicky neudržitelný a vede k suboptimálnímu vynakládání prostředků státního rozpočtu bez odpovídajícího ekonomického přínosu. Předložená právní úprava by měla tuto situaci aspoň částečně vyřešit a zajistit udržení konkurenceschopnosti českých exportérů v soutěži na světovém trhu.

V této souvislosti je nutné, aby exportní pojišťovna i exportní banka dokázaly pružně reagovat na změny v přístupu zahraničních agentur pro státní podporu vývozních úvěrů (označovaných mezinárodně jako „Export Credit Agencies“ – dále jen „ECAs“) ve vztahu ke svým exportérům. Proto je navržen přesun výčtu jejich nástrojů do prováděcího právního předpisu, aby mohlo být pružněji reagováno na změny na globálním trhu.

Navrhovaná právní úprava reaguje na změnu příslušnosti hospodařit s majetkovými podíly státu v obou institucích. Touto situací vznikla potřeba zachování a pokračování v meziresortní spolupráci příslušných ministerstev tak, aby jim bylo umožněno naplňovat své kompetence v oblasti podpory exportu a zahraniční politiky státu.

Po zkušenostech obou institucí při řešení problematických pohledávek v minulých letech vznikla potřeba upravit možnosti nabývat podíly v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou tak, aby bylo zajištěné efektivní vymáhání pohledávek a zmírňování negativních dopadů na státní rozpočet.

V minulých letech rovněž došlo k nárůstu nesplácených úvěrů v portfoliu obou společností, a proto se ukazuje jako vhodné, aby vláda souhlasila s poskytnutím exportního pojištění

obchodních případů od určité pevně stanovené výše a ne navázáním na procento pojistné kapacity, která je v jednotlivých letech různá. Stejný proces schvalování obchodních případů pro exportní banku ve stávající právní úpravě chybí, proto je nově navržen v předkládaném návrhu.

Míra akceptovatelnosti suverénního rizika je, obdobně jako již nyní legislativou akceptované riziko bank v rámci refinančních úvěrů, na vyšší úrovni než riziko spojené s poskytnutím podpořeného financování soukromoprávní právnické osobě jako dlužníkovi. Předložený návrh tak umožní exportní bance poskytovat podpořené financování na suverénní riziko cizího státu jako dlužníka nebo zahraničních osob s akceptovatelnou zárukou cizího státu bez nároku na pojištění exportní pojišťovnou, čímž dojde k úspoře pojistných kapacit exportní pojišťovny bez jakéhokoliv zvýšení rizik České republiky jako koncového konsolidátora případných nákladů podpořeného pojišťování a financování.

Vzhledem k tomu, že Ministerstvo financí poskytuje exportní pojišťovně dotaci ze státního rozpočtu, je nutné v zákoně č. 58/1995 Sb. vymezit rozsah kontrolní pravomoci Ministerstva financí ve vztahu k hospodaření exportní pojišťovny. Jedná se o analogii stávající právní úpravy kontrolní pravomoci Ministerstva financí ve vztahu k exportní bance.

Na základě návrhu Ministerstva financí se nově ukládá exportní pojišťovně a exportní bance vést finanční prostředky poskytované jim ze státního rozpočtu na svých bankovních účtech podřízených státní pokladně a vedených u České národní banky. Zapojení exportní pojišťovny a exportní banky do centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny představuje pro stát ekonomické výhody. V souvislosti s tímto návrhem je proto navržena i úprava zákona o rozpočtových pravidlech.

Vzhledem k tomu, že systém dorovnávání úrokových rozdílů nebyl nikdy zaveden do praxe, a přesto bylo Ministerstvo financí povinné každoročně rozpočtovat částku 250 mil. Kč na úhradu dorovnávání úrokových rozdílů, je tento závazek nahrazen mechanismem doplňování finančních prostředků formou záloh na financování systému, případně převodem finančních prostředků zpět ve prospěch Ministerstva financí.

Další návrhy novely zákona č. 58/1995 Sb. mají zpřesňující a legislativně technický charakter.

1.3. Popis existujícího právního stavu

Legislativní úprava pojišťování a financování vývozu se státní podporou formou zákona č. 58/1995 Sb. existuje od roku 1995 a i po řadě novelizací zůstává jejím účelem vytvořit legislativní předpoklady pro státní podporu exportu ve finanční oblasti a stanovit základní oblasti, formy, subjekty a podmínky takové podpory.

Cílem státní podpory exportu ve finanční oblasti je podpořit proexportní orientaci domácí ekonomiky tím, že českým exportérům vytvoří v této oblasti takové podmínky, které má k dispozici jejich konkurence v ostatních zemích Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen „OECD“).

Základními formami státní podpory exportu jsou v obecné rovině pojištění vývozních úvěrů proti teritoriálním a dlouhodobým komerčním rizikům nezaplacení ze strany zahraničního kupujícího, financování vývozních úvěrů za zvýhodněných podmínek ve srovnání s tržními podmínkami, zejména z hlediska délky splatnosti úvěru a úrovně úrokových sazeb, a dorovnávání úrokových rozdílů. Tato trojice nástrojů je obvyklá v různé kombinaci v zemích OECD a srovnatelné nástroje používají stále intenzivněji i ostatní exportně orientované země.

Úvěrová rizika, tj. rizika možného nezaplacení vývozního úvěru ze strany zahraničního kupujícího, jsou nejvýznamnějšími riziky, jimž jsou vývozci vystaveni. Přitom nejzávažnější jsou rizika nezaplacení v důsledku politické a makroekonomické situace země, z níž má být úhrada provedena. Projevují se zpravidla zastavením transferu plateb v důsledku politických událostí, jako jsou např. války, občanské nepokoje, všeobecné stávky, devizová omezení, odebrání dovozních nebo výrobních licencí, přírodní katastrofy, a ve svém důsledku znamenají pro vývozce dočasnou nebo trvalou nedostupnost inkasa za kontrakty z celé země - teritoria, v němž k takovým událostem dojde; souhrnně je pro tato rizika používán pojem „teritoriální rizika“. Teritoriální rizika mohou nastat jak u krátkodobých vývozních úvěrů (s dobou splatnosti do 24 měsíců), tak především u dlouhodobých vývozních úvěrů (tj. se splatností delší než 24 měsíců). Jak u krátkodobých, tak především u dlouhodobých vývozních úvěrů jsou teritoriální rizika zpravidla kombinována s riziky vyplývajícími z ekonomické situace zahraničního kupujícího, především z jeho možné platební neschopnosti v důsledku úpadku anebo z platební nevěle - pro tato rizika je souhrnně používán pojem „dlouhodobá komerční rizika“.

Možnosti získání pojištění nebo zajištění teritoriálních i dlouhodobých komerčních rizik komerčním způsobem, resp. na komerčním zajišťovacím trhu, jsou omezené. Proto ve všech zemích s významnějším podílem vývozu na ekonomice fungují státem podporované úvěrové pojišťovny, jejichž činnost v oblasti pojištění teritoriálních a dlouhodobých komerčních rizik je zajišťována státem, zpravidla formou přebírání státních záruk za činnost takových pojišťoven.

Provozováním pojišťování vývozních úvěrových rizik se zabývá Exportní a garanční pojišťovací společnost, a.s. (dále jen „EGAP“ nebo „exportní pojišťovna“) vlastněná státem jako jediným akcionářem.

V současnosti je EGAP pojišťovnou „sui generis“. Tento stav byl zajištěn novelou zákona č. 58/1995 Sb. provedenou zákonem č. 220/2015 Sb., který nabyl účinnosti k 1. říjnu 2015

(některé části k 1. lednu 2016). EGAP je tedy regulovaný subjekt, který musí na základě aktuální národní legislativy částečně plnit požadavky evropské regulatoriky Solventnost II (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu a související předpisy, které rámcově zajišťují regulaci pojišťoven a zajišťoven platné v zemích Evropské unie, hlavně pokud jde o kapitálové a obezřetnostní požadavky).

Při vývozu zejména do rizikovějších teritorií, kam komerční banky nabízí jen omezené možnosti financování, se jeví jako nezbytné, aby vývozci měli k dispozici financování svých dodávek za podmínek obvyklých v zemích OECD, a to především z hlediska délky úvěru a úrovně úrokových sazeb. Domácí peněžní a kapitálový trh takové úvěry nabízí v omezené míře, neboť pro získání takových finančních zdrojů je nezbytné obracet se na mezinárodní kapitálové trhy. Za tímto účelem v řadě zemí OECD existuje specializovaná bankovní instituce - exportní banka, která využívá státní záruku za jejich splácení.

V České republice se provozováním financování vývozních úvěrových rizik zabývá Česká exportní banka, a.s. (dále jen „ČEB“ nebo „exportní banka“), jejímiž akcionáři jsou stát (84%) a dále exportní pojišťovna (16%).

Posláním ČEB je poskytovat finanční služby související s vývozem, podporovat český export bez ohledu na velikost kontraktu, budovat povědomí o České republice ve světě, a tím posilovat konkurenceschopnost českých podnikatelských subjektů a České republiky. Exportní banka umožňuje financování exportu všech typů výrobků a služeb, ale na rozdíl od komerčních bank jsou pro ni atraktivní také ta odvětví českého exportu, která vyžadují velké objemy externích finančních zdrojů a delší doby splatnosti (např. letectví a energetika).

Vedle odběratelských a dodavatelských úvěrů, záruk a odkupu pohledávek nabízí exportní banka českým investorům také výhodné financování jejich záměrů vybudovat nové výrobní kapacity v zahraničí nebo kapitálově vstoupit do zahraničních firem. V posledních letech se exportní banka stále více zaměřuje na podporu malých a středních podniků, které projevují čím dál větší zájem o exportní financování. Oblast působení exportní banky – zejména na rozdíl od standardních komerčních bank - je úzce zákonem vymezena, a to jak z pohledu poskytovaných nástrojů a jejich specifik, tak z pohledu jejich klientů.

Usnesením č. 171 ze dne 14. března 2018 o změně příslušnosti hospodařit s majetkovými účastmi státu v ČEB a EGAP schválila vláda převod příslušnosti hospodařit z MPO, MZV a MZe na MF. Z uvedeného důvodu Česká republika vykonává svá akcionářská práva v exportní bance a exportní pojišťovně výhradně prostřednictvím Ministerstva financí.

Z hlediska závažnosti změn existujícího právního rámce pro pojišťování a financování vývozu se státní podporou byly nejvýznamnější dvě novelizace zákona č. 58/1995 Sb., a to

z roku 2009 provedená zákonem č. 293/2009 Sb., účinná od 4. září 2009 a z roku 2013 provedená zákonem č. 230/2013 Sb., účinná od 2. srpna 2013. Novelizace z roku 2009 zahrnuje do státní podpory rovněž úvěry na investice, místo pojmu „národní obsah exportu“ zavedla pojem „národní zájem na exportu“ a tím umožnila zahrnutí do systému státní podpory exportu rovněž pojišťování a financování zahraničních společností ovládaných českými subjekty a upravila mechanismus dorovnávání úrokových sazeb při poskytování podpořeného financování ze strany komerčních bank. Základním charakteristickým rysem novelizace z roku 2013 bylo zprůchodnění systému dorovnávání úrokových sazeb při poskytování podpořeného financování, protože tento systém se po svém zavedení ukázal jako nedostatečně funkční.

Prováděcím předpisem k zákonu č. 58/1995 Sb. je vyhláška Ministerstva financí č. 278/1998 Sb. k provedení zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění vyhlášek č. 88/2000 Sb., č. 355/2001 Sb., č. 29/2003 Sb., č. 407/2006 Sb., č. 62/2010 Sb., č. 116/2015 Sb. a č. 216/2016 Sb. Vyhláška upravuje způsoby výpočtu pojistné kapacity, způsob tvorby fondů pro pojišťování vývozních úvěrových rizik, požadavky na jejich objem, stanoví objem rezerv a pojistnou angažovanost, způsob předkládání žádostí o dotace a způsob a výpočet dorovnávání úrokových sazeb při poskytování podpořeného financování ze strany komerčních bank. Vzhledem k opakovaným novelizacím této vyhlášky a její již nevyhovující struktuře se jeví jako žádoucí přijmout zcela nový prováděcí předpis.

1.4. Identifikace dotčených subjektů

Přímý dopad bude mít navrhovaná právní úprava zejména na dva subjekty: exportní pojišťovnu a exportní banku.

Exportní pojišťovnou je Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.

Exportní bankou je Česká exportní banka, a.s.

Nepřímý nebo podle povahy jednotlivých ustanovení i přímý dopad bude mít navrhovaná právní úprava na exportně orientované podniky, a to jak z řad velkých podniků, tak i malých a středních podniků, a dále na celý segment komerčních bank.

Dílčí dopad budou mít vybraná ustanovení dále na soukromé pojišťovny a zajišťovny včetně zahraničních, dodavatele a subdodavatele zboží a služeb určených pro export, zahraniční konkurenci domácích exportérů, potažmo konkurující zahraniční instituce exportního pojištění a financování, zahraniční subjekty v pozici odběratelů českého exportu, cizí státy v pozici dlužníka nebo ručitele a zahraniční osoby s akceptovatelnou zárukou cizího státu.

Přímý i nepřímý dopad budou mít vybraná ustanovení na vládu jako celek a zejména na Ministerstvo financí, Ministerstvo průmyslu a obchodu a dále též na Ministerstvo zahraničních věcí.

Okruh subjektů dotčených navrhovanou úpravou zákona č. 58/1995 Sb. stanoví následující tabulka č. 1:

Tabulka č. 1

Navržená úprava zákona	Okruh subjektů dotčených úpravou
Flexibilnější nabídka exportní pojišťovny a exportní banky	exportní pojišťovna, exportní banka, exportně orientované podniky, komerční banky; zahraniční subjekty v pozici odběratelů českého exportu a zahraniční konkurence
Vedení finančních prostředků exportní pojišťovny a exportní banky poskytnutých ze státního rozpočtu na účtech vedených u centrální banky	exportní pojišťovna, exportní banka
Vznik Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování	vláda, Ministerstvo financí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zahraničních věcí
Rozšíření možností nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou	exportní pojišťovna, exportní banka, zahraniční nebo domácí subjekty, v nichž je exportní pojišťovna nebo exportní banka způsobilá nabývat podíl nebo je zakládat za účelem zajištění vymahatelnosti pohledávek nebo vykonání činností směřujících k předcházení vzniku škod nebo zmírňování jejich následků
Nastavení limitů pro schvalování obchodních případů od určitého objemu vládou	exportní pojišťovna, exportní banka, vláda, Ministerstvo financí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zahraničních věcí
Poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi bez zajištění	exportní pojišťovna, exportní banka, cizí státy v pozici dlužníka nebo ručitele a zahraniční osoby s akceptovatelnou zárukou cizího státu, v závislosti na objemu též vláda, Ministerstvo financí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zahraničních věcí

Zjednodušení rozpočtování a vyúčtování záloh na dorovnávání úrokových rozdílů	exportní banka, Ministerstvo financí
Vyloučení výběru pojištění exportní banky a zajištění exportní pojišťovny z působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek	exportní pojišťovna, exportní banka, soukromé pojišťovny a zajišťovny včetně zahraničních
Rozšíření kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně	exportní pojišťovna, Ministerstvo financí

Vzhledem k charakteru uvažovaných úprav zákona nelze konstatovat, že by některá skupina subjektů z jejich aplikace získala vůči ostatním dodatečný materiální prospěch ve srovnání se současným stavem.

1.5. Popis cílového stavu

Stav, který lze považovat u předkládaného záměru za cílový, je zvýšení právní jistoty velkého okruhu podnikatelských subjektů napříč celým spektrem podnikatelských odvětví, zejména exportní banky, exportní pojišťovny, velkých exportérů schopných dodávek rozsáhlých technologických celků na klíč i exportérů, malých a středních podniků, domácích i zahraničních bank.

Dosavadní text zákona č. 58/1995 Sb. vychází z důsledně taxativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování (§ 1 odst. 2, resp. odst. 3 zákona č. 58/1995 Sb.). Praxe exportní pojišťovny a exportní banky však vyžaduje změnu přístupu, aby realizované nástroje flexibilně reagovaly na změny na globálním trhu a v obchodní praxi a aby byly jednotlivé nástroje konkurenceschopné nástrojům zahraničních ECAs. Navržen je proto přesun výčtu nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky do prováděcího právního předpisu. Současně budou nově zaváděné nástroje pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování před jejich zavedením do praxe schvalovány Ministerstvem financí za spolupráce Ministerstva průmyslu a obchodu, a to i s ohledem na případné dopady na státní rozpočet ČR.

Platné znění zákona č. 58/1995 Sb. důsledně neupravuje, jakým způsobem exportní pojišťovna a exportní banka naloží s finančními prostředky, které jsou exportní pojišťovně nebo exportní bance poskytovány prostřednictvím státního rozpočtu. Zejména se jedná o dotace na úhradu ztrát, dotace na posílení fondů, finanční prostředky na navýšení primárního kapitálu, finanční prostředky na navýšení základního kapitálu nebo finanční prostředky na refinancování úvěrů a emitovaných dluhových cenných papírů. Jeví se jako účelné, aby exportní pojišťovna a exportní banka byly povinny vést tyto prostředky na svých bankovních účtech podřízených státní pokladně vedených u České národní banky; v této souvislosti se navrhuje změna zákona o rozpočtových pravidlech. Vzhledem

k začlenění části prostředků exportní banky do systému státní pokladny by mohl stát prostřednictvím Ministerstva financí ve větší míře zajišťovat financování exportní banky, ta by pak nemusela být nucena získávat zdroje především na finančních trzích.

V průběhu jednotlivých novelizací zákona č. 58/1995 Sb. vznikl v zákoně již nepřehledný seznam pojmů v § 2. Některé z pojmů se přitom v zákoně č. 58/1995 Sb. nevyskytují, některé definice nepřispívají k lepšímu porozumění textu, některé z nich se staly obecně známými a některé jsou zavádějící. Proto se navrhuje uvedené pojmy ze zákona č. 58/1995 Sb. vypustit nebo jiné nově definovat a některé přesunout do prováděcího právního předpisu.

Zřízením Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování se navrhuje adekvátně reagovat na změnu příslušnosti hospodařit s majetkovými podíly státu v exportní pojišťovně a exportní bance. Ministerstvo financí nyní zároveň vykonává celou řadu úloh souvisejících s rozpočtovými vztahy, schvalováním jednotlivých nástrojů, kontrolních rolí z pozice veřejné správy aj., zatímco resorty zodpovědné dle zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „kompetenční zákon“) za oblast podpory exportu a zahraniční politiku státu nemají adekvátní odpovědnost za exportní pojišťovnu a exportní banku a měly by do budoucna omezené možnosti při naplňování svých kompetencí.

Dosavadní rozsah možností exportní pojišťovny nebo exportní banky nabývat podíly v právnických osobách se ukázal jako nedostatečně flexibilní, proto dochází k rozšíření v souladu s praxí vymáhání pohledávek nebo předcházení škod. Činnost vedoucí k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků není blíže specifikována, neboť zkušenosti ukazují, že se jedná o velmi rozsáhlou skupinu právních, ekonomických a technických činností a bližší definice by mohla být omezující. Zároveň však je nabytí podílu v právnické osobě ze strany exportní pojišťovny nebo exportní banky podmíněno souhlasem Ministerstva financí.

Obchodní realita ukázala, že je třeba zastropovat objem pojištění vývozních úvěrových rizik i podpořeného financování v jednotlivých obchodních případech, pro který není potřebný souhlas vlády. Dosavadní limity vázané na procenta pojistné kapacity exportní pojišťovny, jejichž výše je v jednotlivých letech různá, se projeví jako nedostačující a neúčinné a v případě exportní banky chyběly zcela. V minulosti docházelo k pojišťování i velkých expozičních, aniž by vláda o tom byla informována a měla dostatečnou kontrolu.

Navrhuje se zpružnění poskytování úvěrů tzv. suverénnímu dlužníkovi (nebo subjektu s akceptovatelnou zárukou cizího státu), kdy za určitých podmínek není vyžadováno sjednání zajištění. Důvodem je skutečnost, že suverénní dlužníci obvykle nemohou zástavou zatížit majetek ve vlastnictví suveréna. Bez navržené změny by musela exportní banka poskytovat podpořené financování na suverénní riziko cizího státu jako dlužníka

nebo ručitele nebo zahraničních osob s akceptovatelnou zárukou cizího státu s pojištěním vývozních úvěrových rizik u exportní pojišťovny. Tento stav by zatěžoval pojistnou kapacitu exportní pojišťovny, která by mohla být k dispozici pro poskytování pojištění vývozních úvěrových rizik pro komerční bankovní sektor.

Oproti stávajícímu stavu, kdy Ministerstvo financí provádí v exportní pojišťovně kontrolu přijaté dotace na základě zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o finanční kontrole“) bude kontrolní pravomoc Ministerstva financí ve vztahu k hospodaření exportní pojišťovny ve vazbě na žádost exportní pojišťovny o dotaci nově vymezena též v zákoně č. 58/1995 Sb. Jedná se současně o analogii stávající právní úpravy kontrolní pravomoci Ministerstva financí ve vztahu k exportní bance.

Exportní bance jsou podle zákona č. 58/1995 Sb. poskytovány dotace ze státního rozpočtu na úhradu ztrát z provozování podpořeného financování. Navrhuje se úprava příslušného ustanovení s cílem zpřesnit výčet položek a činností, které vstupují nebo by mohly vstoupit formou nákladu, výnosu, zisku či ztráty do vyčíslení nároku na dotaci, který vznáší exportní banka vůči státnímu rozpočtu tak, aby byly přesně vymezeny státní dotace na úhradu ztrát a aby byly eliminovány interpretační nejistoty, přičemž fakticky nedochází ke změně rozsahu okruhů dotačních titulů.

Navrhuje se zjednodušení zákonných požadavků na náležitosti žádostí o pojištění vývozních úvěrových rizik, o podpořené financování a o zařazení úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů s tím, že tyto náležitosti stanoví prováděcí právní předpis, který je pružnějším nástrojem reakce na potřeby a požadavky praxe.

Navrhuje se nahrazení závazku státu poskytovat každoročně exportní bance finanční částku ve výši 250 mil. Kč na dorovnávání úrokových rozdílů obecnějším poskytováním záloh ze strany Ministerstva financí a zjednodušení procesu vyúčtování záloh, které Ministerstvo financí exportní bance poskytne na dorovnávání úrokových rozdílů, ze strany exportní banky.

Cílový stav, resp. popis jeho jednotlivých atributů, byl formulován obsáhlými konzultacemi uvnitř státní správy, s exportní pojišťovnou a exportní bankou i se zástupci podnikatelské veřejnosti. Nevyužití příležitosti se k cílovému stavu přiblížit by znamenalo promarněnou příležitost možné nápravy aktuálních nedostatků v oblasti pojišťování a financování vývozu se státní podporou v kontextu celého podnikatelského prostředí a žádoucího posílení právního rámce v této oblasti.

1.6. Zhodnocení rizika

Rizika plynoucí z neřešení aktuálního stavu lze spatřovat jak v právním, tak věcném ohledu. Různorodý charakter, dopady a zájmy na řešení v průběhu času praxí nashromážděných

problematických oblastí uplatňování zákona č. 58/1995 Sb. nelze popsat jednoduchým formátem. Liší se z pohledu státní správy a z pohledu podnikatelské veřejnosti. K získání základního přehledu slouží tabulka č. 2. zaměřená na oblasti rizika z existujícího právního stavu. Integrální součástí právního rizika je vždy i riziko věcné, což nezbytně nemusí platit naopak. Přesto je logické, že existence věcného rizika a jeho neřešení má dopad do právní odpovědnosti povinných subjektů.

V případě zachování současného stavu existují věcná i právní rizika.

Tabulka č. 2

Oblast rizika z existujícího stavu	Převažující typ rizika
Rigidní nabídka exportní pojišťovny a exportní banky daná taxativním výčtem daným zákonem č. 58/1995 Sb.	Věcné ekonomické riziko – dopad na konkurenceschopnost ČR, dopad na konkurenceschopnost exportní pojišťovny a exportní banky spočívající v nemožnosti flexibilní reakce na aktuální potřeby trhu
Vedení finančních prostředků exportní pojišťovny a exportní banky poskytnutých ze státního rozpočtu na účtech u jiných komerčních peněžních ústavů	Věcné ekonomické riziko – ztráty prostředků ze státního rozpočtu z titulu nemožnosti nakládat s těmito prostředky v rámci řízení likvidity státní pokladny
Kompetenční neprovázanost výkonu vlastnických práv státu v exportní pojišťovně a exportní bance ve vztahu k ústřednímu orgánu státní správy pro zahraniční obchod a podporu exportu	Právní riziko – omezené možnosti legitimního výkonu kompetencí ústředního orgánu státní správy pro zahraniční obchod a podporu exportu ve vztahu k exportní pojišťovně a exportní bance, případné aplikační nejasnosti v oblasti exportní politiky státu mezi kompetenčním zákonem a zákonem č. 58/1995 Sb.
Omezené možnosti nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou	Věcné ekonomické riziko plynoucí z omezené možnosti exportní pojišťovny a exportní banky nabývat podíly v právnických osobách, ačkoli by to v konkrétních situacích napomohlo vymáhání pohledávek nebo předcházení škod.
Nedostatečné nastavení limitů pro schvalování pojištění vývozních úvěrových rizik ministrem financí a ministrem průmyslu a obchodu, resp. vládou, a žádné limity pro schvalování podpořených vývozních úvěrů ministrem financí	Věcné ekonomické riziko plynoucí z dosavadního schvalování velkých expozič pouze na úrovni exportní pojišťovny a exportní banky, které se ukázalo jako nedostačující a neúčinné. V minulosti docházelo k pojišťování

<p>a ministrem průmyslu a obchodu, resp. vládou</p>	<p>a financování rozsáhlých obchodních případů, aniž by vláda měla dostatečnou kontrolu. Dosavadní limity pojištění vývozních úvěrových rizik vázané na procenta pojistné kapacity se objemem zcela vymykají drtivě většině realizovaných obchodních případů.</p>
<p>Vyžadování zajišťování u úvěrů poskytovaných na suverénní riziko cizího státu jako dlužníka nebo ručitele nebo zahraničních osob s akceptovatelnou zárukou cizího státu</p>	<p>Věcné ekonomické riziko plynoucí ze zatěžování pojistných kapacit exportní pojišťovny, které by bez dalších nároků na státní rozpočet mohly být k dispozici pro poskytování pojištění vývozních úvěrových rizik zejména pro komerční bankovní sektor.</p>
<p>Závazek státu poskytovat každoročně exportní bance finanční částku ve výši 250 mil. Kč na dorovnávání úrokových rozdílů</p>	<p>Žádné riziko. Vzhledem k tomu, že systém dorovnávání úrokových rozdílů nebyl dosud uveden do praxe, záloha exportní bance dosud nebyla Ministerstvem financí poskytnuta, ačkoli je částka v souladu se zákonem č. 58/1995 Sb. každoročně vyčleněna ve státním rozpočtu.</p>
<p>Vyloučení výběru pojištění exportní banky a zajištění exportní pojišťovny z působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek</p>	<p>Věcné ekonomické riziko. V rámci působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek prakticky nelze na mezinárodních trzích zajišťovatelů sjednat zajištění rizik pojištěných exportní pojišťovnou a na mezinárodních trzích pojišťovatelů sjednat pojištění úvěrových pohledávek exportní banky.</p> <p>Riziko nemožnosti operativního zajištění pojistných rizik postupy a způsobem obvyklým na trhu.</p>
<p>Nedostatečně specifikované kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně</p>	<p>Právní riziko vyplývající z absence explicitního ustanovení o kontrole poskytovaných dotací. U poskytování dotací exportní pojišťovně je doposud kontrola vykonávána jen na základě pravidel pro poskytování dotace a zákona o finanční kontrole.</p>

Je nabíledni, že ani navrhované změny nejsou bez věcných a právních rizik. Tabulka č. 3 popisuje oblasti a převažující typy rizika spojené s realizací navržených změn.

Tabulka č. 3

Oblast rizika navrhovaných změn	Převažující typ rizika
Přesun nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování do prováděcího právního předpisu (vyhlášky)	Právní riziko – rozvolnění nabídky nástrojů nad rámec záměrů zákonného rámce. Riziko je eliminováno tím, že konkrétní nástroje, nad rámec dosud uvedených, budou schvalovány v reakci na požadavky trhu postupem, který bude upraven ve vyhlášce.
Povinnost exportní pojišťovny a exportní banky vést finanční prostředky poskytované jim ze státního rozpočtu na svých bankovních účtech podřízených státní pokladně vedených u České národní banky	Věcné ekonomické riziko výpadku příjmů plynoucích z nemožnosti exportní pojišťovny a exportní banky ukládat nebo investovat finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu do investičních nástrojů na finančním trhu. Riziko je vyváženo pozitivním ekonomickým dopadem v rámci řízení likvidity státní pokladny, který převýší případné nároky exportní pojišťovny a exportní banky vůči státu v rámci dotačního vztahu z titulu výpadku příjmů plynoucích z tržního zhodnocení finančních prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu podle stávající úpravy.
Vznik Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování	Věcné riziko plynoucí z možných snah o ingerenci Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování do kompetencí akcionáře nebo obchodního vedení exportní pojišťovny a exportní banky. Riziko je eliminováno explicitními pravidly specifikovanými ve statutu Výboru, k jehož vydání zmocňuje zákon č. 58/1995 Sb. vládu. Předpokládá se, že Výbor nebude přijímat závěry, které by jakýmkoli způsobem zasahovaly do obchodního vedení exportní pojišťovny a exportní banky a nebude se tedy ani nepřímo podílet na řízení obou společností.

<p>Rozšíření možností nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou</p>	<p>Právní riziko plynoucí z širěji pojaté možnosti vstupu exportní pojišťovny nebo exportní banky do právnických osob, nebo jejich zakládání, vzhledem k tomu, že činnost vedoucí k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků není blíže specifikována. Poznatky z praxe ukazují, že se jedná o velmi rozsáhlou skupinu právních, ekonomických a technických činností.</p> <p>Riziko je eliminováno nezbytností předchozího souhlasu Ministerstva financí s nabytím podílu v právnické osobě nebo s jejím založením.</p>
<p>Nastavení limitů pro schvalování obchodních případů od určitého objemu vládou</p>	<p>Věcné ekonomické riziko optimálního nastavení výše limitů pro schvalování obchodních případů, kdy ani nastavené limity nemusí zabránit případnému selhání obchodního případu. Oproti dosavadnímu stavu se však jedná o výrazné snížení rizika.</p> <p>Věcné administrativní riziko může spočívat v přílišné opatrnosti administrativy ve vztahu k schvalovacímu procesu obchodního případu, čímž může být zabráněno jeho realizaci. Riziko je eliminováno tím, že ustanovení zákona č. 58/1995 Sb. explicitně stanoví, že souhlas vlády s realizací pojištění nebo financování přímo ani nepřímo nesnižuje odpovědnost obchodního vedení exportní pojišťovny za předmětné pojištění nebo financování. Konkrétní limity pro schvalování vládou stanoví prováděcí právní předpis, což umožňuje vládě flexibilně reagovat na aktuální situaci exportního pojišťování a financování.</p>
<p>Zpružnění poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi (nebo subjektu s akceptovatelnou zárukou cizího státu), kdy za určitých podmínek není vyžadováno sjednání zajištění.</p>	<p>Věcné politické a ekonomické riziko plynoucí z možné neschopnosti suverénního dlužníka dostát svým závazkům. Riziko je eliminováno tím, že jednotlivé expozice přesahující daný limit poskytnuté na suverénní riziko státu zařazeného dle klasifikace teritoriálního</p>

	rizika vyhlášeného Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj pro potřeby participantů Ujednání o pravidlech pro státem podporované vývozní úvěry do kategorie 5 a vyšší může exportní banka financovat pouze se souhlasem vlády (stanoví prováděcí právní předpis odlišně od běžného limitu pro schvalování obchodních případů od určitého objemu).
Zjednodušení rozpočtování a vyúčtování záloh na dorovnávání úrokových rozdílů	Věcné ekonomické riziko plynoucí z možné nedostatečné alokace prostředků na zálohy na dorovnávání úrokových rozdílů ve státním rozpočtu. Riziko lze eliminovat efektivním plánováním potřeby záloh v jednotlivých letech v závislosti na poptávce po dorovnávání úrokových rozdílů. Přínosy vzniklé úsporou nákladů na řízení státního rozpočtu výrazně převýší důsledky vzniklého potenciálního rizika.
Vyloučení výběru pojištění exportní banky a zajištění exportní pojišťovny z působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek	Žádné riziko. Vzhledem k tomu, že exportní bankou placené pojistné je vždy v plném rozsahu přeúčtováno dlužníkovi a následně kompenzováno dlužníkem. Nebude narušeno fungování pojistného trhu pro pojišťování komerčních a teritoriálních rizik zejména z dlouhodobých úvěrových pohledávek exportní banky, která budou pojišťována na mezinárodních trzích.
Doplnění kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně v souvislosti s poskytováním dotací ze státního rozpočtu na její činnost	Právní riziko plynoucí pouze z obecného vymezení pravidel kontroly.

2. Návrh variant řešení

Analýzou skutkového stavu popsaného v rámci kapitoly 1.5, stanovením cílů vedoucích ke snížení, nebo odstranění identifikovaných rizik a zejména na základě konzultací se zástupci dotčených subjektů podnikatelské veřejnosti a státní správy jsou navrženy varianty věcného a právního řešení v oblastech. Způsob řešení nastíněných problémů byl podroben analýze a následujícímu hodnocení, přičemž byly zvažovány tyto varianty řešení:

2A. Flexibilnější nabídka exportní pojišťovny a exportní banky

a) *Nulová varianta*

b) *Varianta 1* – legislativní řešení v podobě úpravy (rozšíření) taxativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování

c) *Varianta 2* – legislativní řešení v podobě demonstrativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování

d) *Varianta 3* – legislativní řešení v podobě obecného vymezení nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování s odkazem na prováděcí právní předpis

a) *Nulová varianta*

V současném znění zákona č. 58/1995 Sb. uvedený taxativní výčet činností vykonávaných exportní pojišťovnou a exportní bankou nereflkuje posun v globálních ekonomických vztazích, k němuž došlo v průběhu uplynulých let, a proto hrozí zastarávání současné nabídky exportní pojišťovny a exportní banky, které tak nemohou poskytovat nástroje, jež jsou nedílnou součástí nabídky zahraničních ECAs. Nemožnost flexibilní úpravy nástrojů v reakci na vývoj zejména zahraničních trhů by mohla zapříčinit nedostatečnou podporu českých exportérů ze strany státu a tím by vedla k poklesu konkurenceschopnosti České republiky, tvorby pracovních míst, obratu nejen malých a středních podniků a inovačního potenciálu tuzemské ekonomiky.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení v podobě úpravy (rozšíření) taxativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování

V návaznosti na posouzení a vyhodnocení nulové varianty vyvstala otázka vhodnosti úpravy stávajícího taxativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování tak, aby reagoval na posun v globálních ekonomických vztazích, k němuž aktuálně dochází. Jedná se zejména o skutečnost, že účelem činnosti exportní pojišťovny a exportní banky by neměla být jen podpora vývozu, ale i investic v zahraničí. Zároveň se zahraniční ECAs nezdá zaměřují na zvyšování komplexně pojímaného inovačního potenciálu ekonomiky a svá portfolia nabídky přizpůsobují dynamicky se měnícím potřebám svých ekonomik a svých klientů z řad bank a výrobních a obchodních podniků, kteří vyžadují komplexní a synergické efektivní zásahy prostřednictvím svých ECAs.

Jako nezbytná se tedy jeví v každém případě precizace a doplnění nabídky pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování poskytované exportní pojišťovnou a exportní bankou tak, aby bylo dosaženo aplikace cílů Exportní strategie ČR, tedy

kontinuálním zlepšováním nabídky českým exportérům na úroveň, jakou získávají národní exportéři v rámci nabídky vyspělých ECAs, zvyšovat schopnost pružně reagovat na vyvíjející se potřeby českých exportérů a jejich českých dodavatelů v oblasti exportního pojišťování a financování a posilovat tak jejich konkurenceschopnost v mezinárodní soutěži. Především při financování investic a financování velkých projektů se využívají různé formy financování včetně dluhopisů, finančního leasingu a speciálně zřízených fondů a subjektů.

Po důkladné analýze, rozboru a konzultacích s exportní pojišťovnou a exportní bankou, stejně jako se zástupci exportérů, se ukázalo, že by se mohlo jednat například o rozšíření podpory vývozu o refinanční a přímé financování investic do zvýšení vývozní kapacity (včetně souvisejících finančních služeb) za účelem zvyšování konkurenceschopnosti vývozců a jejich dodavatelů na zahraničních trzích, refinanční úvěry bankám na odkup pohledávek, poskytování přímého úvěru na financování dodavatelského úvěru, poskytování širšího spektra finančních služeb (odkupy pohledávek, investiční služby, financování prospekce zahraničního trhu) apod.

Nicméně i případná důkladná novelizace zahrnující aplikaci taxativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování může vést k zastarání, kdy by v řádu jednotek let bylo nutno opět přistoupit k další novelizaci textu zákona.

c) *Varianta 2* – legislativní řešení v podobě demonstrativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování

Ve světle výše uvedeného bylo dále zvažováno přistoupit k nahrazení stávajícího taxativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování výčtem demonstrativním. Částečné zobecnění demonstrativním výčtem by exportní pojišťovně a exportní bance poskytlo možnost pružně reagovat na specifika vývozních aktivit českých podnikatelů s ohledem na způsob financování a na teritoria, kam uvedené aktivity směřují. Demonstrativní výčet pojišťovaných vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování by zároveň umožnil flexibilně reagovat na moderní trendy podpory exportu např. s použitím nástrojů finančních trhů, čímž by byla zajištěna dostatečná konkurenceschopnost podpory exportu poskytované státem.

d) *Varianta 3* – legislativní řešení v podobě stručného výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování s odkazem na prováděcí právní předpis

Za účelem zpřesnění účelu činností vykonávaných exportní pojišťovnou a exportní bankou, umožnění exportní pojišťovně a exportní bance flexibilně a efektivně reagovat na posun v globálních ekonomických vztazích a zabezpečení efektivní kontroly exportní pojišťovny a exportní banky jako nástrojů státní politiky podpory vývozu bylo navrženo stručné vymezení rozsahu nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky v zákoně č. 58/1995 Sb.

s tím, že rozsah a nástroje pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování včetně postupů při schvalování nových nástrojů stanoví prováděcí právní předpis.

Konkrétní nástroje by byly odsouhlasovány v reakci na stanovené směry státní podpory vývozu a požadavky trhu. Konkrétní postupy při schvalování nových nástrojů pak budou vymezeny v prováděcím právním předpisu. Toto řešení by mělo umožnit jak flexibilitu nabídky exportní pojišťovny a exportní banky na potřeby trhu i strategické zájmy exportní politiky, tak i efektivní a akceschopný dohled státu jako vlastníka obou institucí.

2B. Vedení finančních prostředků exportní pojišťovny a exportní banky poskytnutých ze státního rozpočtu na účtech vedených u centrální banky

a) *Nulová varianta*

b) *Varianta 1* – legislativní řešení – podřízení exportní pojišťovny a exportní banky režimu státní pokladny

a) *Nulová varianta*

Nulová varianta, tedy zachování současného stavu, představuje situaci, kdy exportní pojišťovna a exportní banka nepodléhají režimu subjektů státní pokladny, které si nesmí prostředky převést z účtů státní pokladny. Za této situace exportní pojišťovna a exportní banka ukládají nebo investují finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu na finančním trhu samostatně. Získávají tím dodatečný příjem plynoucí z komerčního zhodnocení uložených či investovaných prostředků.

Finančními prostředky, které jsou exportní pojišťovně nebo exportní bance poskytovány ze státního rozpočtu, jsou zejména dotace na úhradu ztrát, dotace na posílení fondů, finanční prostředky na navýšení primárního kapitálu, finanční prostředky na navýšení základního kapitálu nebo finanční prostředky na refinancování úvěrů a emitovaných dluhových cenných papírů. Z pohledu státního rozpočtu se jedná o značný výdaj. Cílem dotační politiky je efektivní využití poskytnutých prostředků k přímé podpoře exportu ve smyslu činnosti exportní pojišťovny a exportní banky.

Tento stav považuje akcionář za nevhodný z pohledu řízení státního rozpočtu, kdy státu vznikají dodatečné výdaje na obstarání prostředků, které jsou doposud využívány k dotování exportní pojišťovny a exportní banky.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení – podřízení exportní pojišťovny a exportní banky režimu státní pokladny

Navrhuje se zapojení exportní pojišťovny a exportní banky do centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny. To znamená, že prostředky, které exportní pojišťovna a exportní banka získají ze státního rozpočtu, nesmí tyto instituce převést z účtů státní pokladny na účty vedené u komerčních finančních ústavů.

V rámci centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny funguje režim, kdy příslušné účty nejsou úročeny, zatímco Ministerstvo financí hradí bankovní poplatky. Exportní pojišťovna a exportní banka se stane povinným subjektem státní pokladny a povede na účtech u ČNB veškeré své prostředky, zároveň bude využívat veškeré služby ČNB, včetně platebního styku. Exportní pojišťovna a exportní banka budou tímto návrhem povinny finanční zdroje obdržené ze státního rozpočtu uložit na účtech ve státní pokladně a využít je až poté, kdy použijí veškeré své ostatní volné finanční zdroje.

Peněžní prostředky účtů, které jsou podřízeny souhrnným účtům státní pokladny vedených v jednotlivých měnách a které od roku 2013 postupně nahradily rezervu peněžních prostředků vzniklou emisní činností, jsou využívány jako krátkodobý zdroj peněžních prostředků pro krytí potřeby financování vlády a díky tomuto zefektivnění řízení výpůjčních operací státu dochází v konečném důsledku ke snižování úrokových výdajů na obsluhu státního dluhu souvisejících s emisní činností, což s sebou pro stát přináší nezanedbatelné ekonomické výhody.

Dodatečné peněžní prostředky na účtech podřízených souhrnným účtům státní pokladny jsou v rámci řízení likvidity státní pokladny investovány na peněžním trhu ve formě krátkodobých depozitních a repo operací, což pro stát představuje další ekonomickou výhodu.

S ohledem na potřeby praxe exportní pojišťovny a exportní banky se předpokládá, že vznikne jejich potřeba vést bankovní účty i mimo účty podřízené státní pokladně u České národní banky. Otevření těchto účtů podléhá povolení Ministerstva financí; exportní banka však nemusí v případě naléhavosti a zajištění bezproblémové realizace mezibankovního platebního styku žádat Ministerstvo financí o povolení k použití bankovních účtů vedených mimo státní pokladnu (tj. nostro účtů exportní banky vedených u jiných bank než ČNB).

2C. Vznik Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování

a) *Nulová varianta*

b) *Varianta 1* – nelegislativní řešení - jiné než právní předpisy

c) *Varianta 2* – legislativní řešení – vznik Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování

a) *Nulová varianta*

Nulová varianta, tedy zachování současného stavu, představuje situaci, kdy zákon č. 58/1995 Sb. vycházel z historické situace společného výkonu vlastnických práv v exportní pojišťovně prostřednictvím Ministerstva financí, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva zemědělství a vlastnických práv v exportní bance prostřednictvím Ministerstva financí, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva zemědělství a exportní pojišťovny.

Vláda usnesením č. 171 ze dne 14. března 2018 o změně příslušnosti hospodařit s majetkovými účastmi státu v exportní pojišťovně a exportní bance schválila převod příslušnosti hospodařit z MPO, MZV a MZe na MF. Z uvedeného důvodu Česká republika vykonává svá akcionářská práva v exportní bance a exportní pojišťovně výhradně prostřednictvím Ministerstva financí.

Výsledkem tohoto stavu je kompetenční neprovázanost výkonu vlastnických práv státu v exportní pojišťovně a exportní bance ve vztahu k ústřednímu orgánu státní správy pro zahraniční obchod a podporu exportu, která vede k omezeným možnostem legitimního výkonu kompetencí ústředního orgánu státní správy pro zahraniční obchod a podporu exportu ve vztahu k exportní pojišťovně a exportní bance. Tato neprovázanost může vyvolávat případné aplikační nejasnosti v oblasti exportní politiky státu, kdy dochází k faktickému nesouladu mezi kompetenčním zákonem a zákonem č. 58/1995 Sb. Předmětné aplikační nejasnosti mohou vést k značným deficiencím efektivity exportní politiky státu, kdy jednotlivé prostředky a nástroje jsou řízeny odlišnými subjekty s různými cíli a nestejnými motivacemi. Může dojít ke ztrátám synergických efektů mezi činnostmi exportní pojišťovny a exportní banky na straně jedné a dalších nástrojů podpory exportu na straně druhé.

b) *Varianta 1* – nelegislativní řešení - jiné než právní předpisy

V souladu s § 13 odst. 1 písm. c) kompetenčního zákona je Ministerstvo průmyslu a obchodu ústředním orgánem státní správy pro zahraniční obchod a podporu exportu. Z tohoto titulu Ministerstvo průmyslu a obchodu disponuje kompetencemi a nástroji (CzechInvest, CzechTrade, fondy, průmyslová politika, exportní strategie, energetika)

zajišťujícími konektivitu veřejné správy s podnikatelským / průmyslovým sektorem a exportéry. Základní rámec proexportní politiky stanovuje Exportní strategie ČR 2012-2020, v aktualizovaném znění schváleném vládou dne 28. listopadu 2016. Její vizí je maximální využití synergií plynoucích z proexportních, ale i dalších aktivit státu k vytvoření takových služeb pro export, které českým vývozcům maximálně usnadní úspěch na zahraničních trzích.

V úvahu by tedy mohla připadat jednotlivá opatření, která bude Ministerstvo průmyslu a obchodu realizovat na základě výše uvedených zmocnění a která budou mít dopad na exportní pojišťovnu a exportní banku. Cestou k jejich realizaci, vymezení směrů a hranic mezi kompetencemi jednotlivých institucí by mohla být meziresortní dohoda, kterou by Ministerstvo financí uzavřelo s Ministerstvem průmyslu a obchodu, popřípadě též Ministerstvem zahraničních věcí, v záležitostech týkajících se vybraných oblastí činnosti exportní pojišťovny a exportní banky, zejména těch, které mohou mít přesah do oblasti politiky zahraničního obchodu a politiky exportu, resp. zahraniční politiky státu.

c) *Varianta 2* – legislativní řešení – vznik Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování

Po rozsáhlých a časově náročných konzultacích bylo navrženo, aby k jednoznačnému vymezení pravomocí mezi Ministerstvem financí jako resortem s příslušností hospodařit s podíly státu jako jediného akcionáře exportní pojišťovny a jako akcionáře exportní banky a Ministerstvem průmyslu a obchodu jako ústředním orgánem státní správy pro zahraniční obchod a podporu exportu, případně Ministerstvem zahraničních věcí jako ústředním orgánem státní správy pro zahraniční politiku státu, došlo přímo v zákoně č. 58/1995 Sb. Zvažovány byly různé modely a jako nejvhodnější se jeví zřízení meziresortního orgánu s jasně vymezenými kompetencemi, které zároveň nijak neingerují do kompetencí resortu vykonávajícího akcionářská práva v exportní pojišťovně a exportní bance. Bylo navrženo zřídit Výbor pro státní podporu exportního pojišťování a financování složený ze zástupců jmenovaných Ministerstvem financí, Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem zahraničních věcí.

Zásadně se předpokládá, že Výbor nebude přijímat závěry, které by jakýmkoli způsobem zasahovaly do obchodního vedení exportní pojišťovny a exportní banky a nebude se tedy ani nepřímě podílet na řízení obou společností.

Úlohou Výboru by bylo nastavení nejobecnějších strategických směrů systému exportního financování a pojišťování včetně rámcových sektorových a teritoriálních doporučení pro obchodní strategie exportní pojišťovny a exportní banky vycházejících ze směrů zahraničně obchodní a zahraniční politiky státu.

Model částečně volně vychází z řídicího mechanismu ve Spolkové republice Německo, kde spolková vláda podporuje aktivity německých společností v zahraničí prostřednictvím Rámce podpory zahraničního obchodu a investic. Ten se povahově od modelu v ČR sice značně liší (Rámec pro spolkovou vládu spravuje t. č. konsorcium privátních subjektů: Euler Hermes Aktiengesellschaft and PricewaterhouseCoopers Aktiengesellschaft Wirtschaftsprüfungsgesellschaft), nicméně ze strany státu nad tímto systémem bdí meziresortní výbor (Interministerieller Ausschuss für Exportkreditgarantien), v němž jsou zastoupeni zástupci 4 resortů: Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, Bundesministerium der Finanzen, der Auswärtige Amt, Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung).

Smyslem Výboru je tedy efektivní převod zahraničně politických a obchodních zájmů České republiky, které jsou převážně v kompetenci Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu, do řízení systému státem podpořeného financování a pojišťování vývozu. Zároveň není záměrem, aby Výbor přímo nebo nepřímo přebíral kompetence akcionáře, kterým je Ministerstvo financí. Výbor nebude přijímat závěry, které by jakýmkoli způsobem zasahovaly do obchodního vedení exportní banky a exportní pojišťovny a nebude se tedy ani nepřímo podílet na řízení obou společností.

Činnost Výboru bude limitována explicitními pravidly specifikovanými ve statutu Výboru, k jehož vydání zmocňuje zákon č. 58/1995 Sb. vládu.

2D. Rozšíření možností nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou

a) *Nulová varianta*

b) *Varianta 1* – legislativní řešení – rozšíření možnosti nabývání podílů v právnických osobách

a) *Nulová varianta*

Nulová varianta, tedy zachování současného stavu, znamená možnost exportní pojišťovny nabývat podíl v právnické osobě, která je dlužníkem, po dobu nezbytně nutnou k zajištění vymahatelnosti pohledávek vůči dlužníkovi, resp. možnost exportní banky nabývat podíl v právnické osobě, kterou exportní banka získá a drží nejvýše do jednoho roku od jejich nabytí v souvislosti s uplatněním zajištění, které je exportní banka povinna sjednat za účelem zajištění splácení poskytnutého podpořeného financování.

Aplikační poznatky z praxe ukázaly, jak jsou tyto možnosti limitující, a to jednak věcným právním vymezením příslušných právnických osob, jednak omezením lhůty, po kterou může exportní pojišťovna nebo exportní banka podíl držet.

Zkušenosti z konkrétních obchodních případů exportní pojišťovny a exportní banky ukázaly, že případné širší možnosti nabývání podílů by mohly vést k efektivnějšímu vymáhání dlužných pohledávek nebo k zábraně a zmírnění hrozících škod.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení – rozšíření možnosti nabývání podílů v právnických osobách

Jako varianta stávající právní úpravy se ukázalo vhodné přiměřeně rozšířit možnost nabývání podílů exportní pojišťovnou nebo exportní bankou v dále vymezených tuzemských i zahraničních právnických osobách.

Navrhovanou změnou dochází k rozšíření možnosti nabývat podíly v právnických osobách v souladu s praxí vymáhání pohledávek nebo předcházení škod. Činnost vedoucí k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků není blíže specifikována, neboť poznatky z praxe ukazují, že se jedná o velmi rozsáhlou skupinu právních, ekonomických a technických činností a bližší definice by mohla být omezující.

Navrhuje se tak, aby exportní pojišťovna mohla nabývat podíl v právnické osobě nebo zakládat právnickou osobu za účelem vymáhání pohledávek nebo předcházení škod z pojištění vývozních úvěrových rizik nebo zmírňování jejich následků. Nově institut nabývání podílů v jiných právnických osobách exportní pojišťovnou tedy není omezen pouze na dlužníka. Exportní banka by mohla nabývat podíl v právnické osobě nebo zakládat právnickou osobu za účelem zajištění vymahatelnosti pohledávek z podpořeného financování nebo vykonání činnosti směřující k předcházení vzniku škod nebo zmírňování jejich následků. Co se týče exportní banky, není nabývání a držení podílu časově omezeno jedním rokem jako doposud.

Nově se předpokládá, že k založení právnické osoby nebo nabytí podílu v ní bude třeba předchozího souhlasu Ministerstva financí.

2E. Nastavení limitů pro schvalování obchodních případů od určitého objemu vládou

a) *Nulová varianta*

b) *Varianta 1* – legislativní řešení - novela existujícího právního předpisu – úprava procenta výše pojistné kapacity při pojištění vývozního úvěrového rizika

c) *Varianta 2* – legislativní řešení - novela existujícího právního předpisu – stanovení absolutní částky limitů pro schvalování obchodních případů vládou

a) *Nulová varianta*

Podle ustanovení § 4 odst. 6 zákona č. 58/1995 Sb. může exportní pojišťovna pojistit jednotlivá vývozní úvěrová rizika až do výše 20 % pojistné kapacity stanovené pro rok, kdy

je na toto riziko sjednáno pojištění a se souhlasem ministra financí a ministra průmyslu a obchodu je exportní pojišťovna oprávněna pojistit jednotlivé vývozní úvěrové riziko až do výše 40 % pojistné kapacity. Jednotlivá úvěrová rizika přesahující 40 % pojistné kapacity může exportní pojišťovna pojistit se souhlasem vlády. Předmětné ustanovení bylo do zákona č. 58/1995 Sb. vloženo s účinností od 30. března 1998 zákonem č. 60/1998 Sb. a od té doby nebylo nikdy novelizováno. V uplynulých dvou desetiletích se situace zcela proměnila a došlo k nárůstu pojistné kapacity exportní pojišťovny v takovém rozsahu, kdy stávající objemy i největších obchodních případů nevyžadují schvalování obchodních případů na úrovni vlády nebo příslušných ministrů. Ve státním rozpočtu na rok 2019 se předpokládá pojistná kapacita exportní pojišťovny v rozsahu 260 mld. Kč, což znamená, že souhlas ministra financí a ministra průmyslu a obchodu je vyžadován teprve u jednotlivých vývozních úvěrových rizik v objemu 52 mld. Kč, souhlas vlády je vyžadován dokonce u 104 mld. Kč. Praxe ukazuje, že značné národohospodářské škody, náklady pro státní rozpočet, ale i reputační rizika pro systém pojišťování a financování vývozu se státní podporou jsou způsobeny selháním obchodních případů již v rozsahu jednotek miliard korun.

V případě podpořeného financování zákon č. 58/1995 Sb. schvalování obchodních případů na úrovni vlády nebo příslušných ministrů vůbec nepředpokládá.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení - novela existujícího právního předpisu – úprava procenta výše pojistné kapacity při pojištění vývozního úvěrového rizika

Z výše uvedeného vyplývá, že procento pojistné kapacity stanovené pro rok, do něhož je exportní pojišťovna oprávněna pojistit jednotlivá vývozní úvěrová rizika bez souhlasu vlády nebo příslušných ministrů, objemem výrazně převyšuje realitu obchodních případů, s nimiž exportní pojišťovna pracuje.

Jevilo by se tedy jako žádoucí legislativní úpravou adekvátně snížit uvedené procento pojistné kapacity stanovené pro rok. Nicméně z výše uvedeného je zřetelné, že se pojistná kapacita mezi jednotlivými roky a dále v delších časových řadách výrazně liší. Tak by mohlo docházet i nadále ke skokovým změnám objemu vývozních úvěrových rizik, k jejichž pojištění by byl nezbytný souhlas ministrů nebo vlády.

Nadto z analýz a konzultací s exportní pojišťovnou, exportní bankou a Ministerstvem financí vyplývá, že by bylo nezbytné stanovit analogický proces schvalování obchodních případů od jisté výše i v případě exportní banky.

c) *Varianta 2* – legislativní řešení - novela existujícího právního předpisu – stanovení absolutní částky limitů pro schvalování obchodních případů vládou

Dle důvodové zprávy zákona č. 60/1998 Sb., kterým byl novelizován zákon č. 58/1995 Sb., bylo do zákona č. 58/1995 Sb. vloženo ustanovení omezující právo exportní pojišťovny

poskytnout pojištění jednoho rizika do výše 20 % pojistné kapacity s tím, že se souhlasem ministra financí po dohodě s ministrem průmyslu a obchodu může pojišťovna pojistit úvěry do výše dvojnásobku takového limitu, tj. 40% své pojistné kapacity a se souhlasem vlády mimořádné případy, kdy by bylo nezbytné schválit úvěr rozsahem přesahující i pravomoci ministrů. Dosavadní schvalování velkých expozic pouze na úrovni exportní pojišťovny a exportní banky se ukázalo jako nedostačující a neúčinné. V minulosti docházelo k pojišťování a financování rozsáhlých obchodních případů, aniž by vláda měla dostatečnou kontrolu. Dosavadní limity pojištění vývozních úvěrových rizik vázané na procenta pojistné kapacity se objemem zcela vymykají drtivé většině realizovaných obchodních případů. Jak bylo výše uvedeno, jedná se o postup nevhodný a přežitý.

Protože je nezbytné stanovit analogický proces schvalování obchodních případů od jisté výše v případě exportní pojišťovny i exportní banky na základě jednotného a transparentního systémového postupu a zároveň eliminovat časové hledisko, kdy je nezbytné, aby se mezi jednotlivými roky a dále v delších časových řadách parametry určující předmětné limity výše pro schvalování obchodních případů neměnily, jeví se jako žádoucí stanovit pevné částky (absolutní hodnoty) objemu obchodních případů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování.

Zároveň není žádoucí, aby stát schvalováním obchodních případů nahrazoval odpovědnost obchodního vedení exportní pojišťovny a exportní banky, proto je nezbytné stanovit příslušné objemy v adekvátní výši tak, aby schvalování podléhaly pouze objemné expozice. Smyslem schvalování objemných obchodních případů vládou je zaručit ochranu státního rozpočtu před případnými selháními nadstandardně objemných obchodních případů, která mohou vést ke značným nárokům na státní rozpočet.

Po rozsáhlých analýzách portfolií exportní pojišťovny a exportní banky za mnoho předchozích let, zejména s přihlédnutím k obchodním případům, u nichž došlo k selhání, a po konzultacích s vedením exportní pojišťovny a exportní banky a Ministerstvem financí byly nalezeny nejvhodnější limity reflektující ekonomickou, právní a tržní realitu, mj. s přihlédnutím k analogickým procesům u zahraničních ECAs.

Jako optimální řešení bylo vyhodnoceno v zákoně neuvádět absolutní částky limitů, ale zmocnění pro uvedení konkrétních částek v prováděcím právním předpisu. Tak může vláda flexibilně reagovat na aktuální vývoj systému exportního pojišťování a financování.

V případě exportní pojišťovny bylo vyhodnoceno, že je třeba vládou schvalovat jednotlivá vývozní úvěrová rizika přesahující 3 000 000 000 Kč.

V případě exportní banky bylo vyhodnoceno, že je třeba vládou schvalovat jednotlivé transakce týkající se nových i restrukturalizovaných obchodních případů podpořeného financování přesahující částku 1 000 000 000 Kč. Výjimku tvoří jednotlivé transakce

týkající se nových i restrukturalizovaných obchodních případů podpořeného financování poskytnuté na suverénní riziko státu zařazeného dle klasifikace teritoriálního rizika vyhlášeného pro potřeby participantů Ujednání o oficiálně podpořených vývozních úvěrech Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj do kategorie 5 a vyšší poskytnuté exportní bankou bez dalšího zajištění, kde se navrhuje, aby vláda schvalovala takovéto transakce přesahující částku 200 000 000 Kč.

Tyto objemy jsou navrhovány v prováděcím právním předpisu.

Dále byl analyzován samotný schvalovací mechanismus. V dosavadní situaci se předpokládaly dvě odlišné úrovně schvalování podle výše rizika pojištěného exportní pojišťovnou, a to a) od určité výše se souhlasem ministra financí v dohodě s ministrem průmyslu a obchodu, b) od dvojnásobku této výše se souhlasem vlády. Vzhledem k tomu, že vláda jedná jako kolektivní orgán, byl tento mechanismus vyhodnocen jako nadbytečný. Nadále se tedy předpokládá, že obchodní případy od limitů výše uvedených budou vyžadovat schválení vládou vždy.

Je třeba mít na paměti, a navržené znění zákona č. 58/1995 Sb. to explicitně zdůrazňuje, že primární odpovědnost za obchodní případ leží v souladu se zákonem o obchodních korporacích a stanovami obou společností na příslušných orgánech exportní pojišťovny a exportní banky. Proto souhlas vlády s realizací obchodního případu přímo ani nepřímo nesnižuje odpovědnost obchodního vedení exportní pojišťovny nebo exportní banky za předmětnou transakci. Aby tedy byl obchodní případ vůbec předložen vládě, je třeba, aby byl důkladně posouzen a schválen příslušnými postupy a v rámci schvalovacích mechanismů vedením exportní pojišťovny nebo exportní banky.

Návrh novely zákona č. 58/1995 Sb. dále specifikuje mechanismus předkládání materiálů týkajících se obchodních případů exportní pojišťovny nebo exportní banky vládě. Předpokládá se, že materiál vládě předkládá společně ministr financí a ministr průmyslu a obchodu. Tento postup byl posuzován s ohledem na transparentnost předkládání obchodních případů vládě.

2F. Poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi bez zajištění

a) *Nulová varianta*

b) *Varianta 1* – legislativní řešení - poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi bez zajištění

c) *Varianta 2* – legislativní řešení - poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi bez zajištění, s mitigací rizika schvalováním určitých objemů vládou

a) *Nulová varianta*

Dle současného znění zákona č. 58/1995 Sb. je poskytnutí podpořeného financování podmíněno sjednáním zajištění, pokud není sjednáno pojištění vývozních úvěrových rizik pojistitelných exportní pojišťovnou s tím, že k zajištění splácení poskytnutého podpořeného financování s výjimkou refinančních úvěrů je exportní banka povinna sjednat zajištění. Ustanovení stávajícího znění zákona č. 58/1995 Sb. se tedy vztahují i na úvěry poskytované na suverénní riziko cizího státu jako dlužníka nebo ručitele nebo zahraničních osob s akceptovatelnou zárukou cizího státu. Vzhledem k tomu, že suverénní dlužníci (představovaní vládami a jejich orgány, popř. jimi přímo zřizovanými agenturami) zpravidla nemohou z důvodu vnitrostátních zákonných úprav zástavou zatížit majetek ve vlastnictví suveréna, není možné sjednat zajištění a z důvodu naplnění litery zákona č. 58/1995 Sb. vzniká exportní bance povinnost sjednat pojištění vývozních úvěrových rizik pojistitelných exportní pojišťovnou. V případě nulové varianty by nadále platilo, že exportní banka musí poskytnuté podpořené financování na suverénní riziko cizího státu jako dlužníka nebo ručitele nebo zahraničních osob s akceptovatelnou zárukou cizího státu realizovat s pojištěním vývozních úvěrových rizik, které poskytuje exportní pojišťovna.

b) *Varianta 1 – legislativní řešení - poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi bez zajištění*

Exportní banka v souladu s platnou regulatorikou omezuje riziko, že suverénní vláda cizího státu přestane splácet své závazky z přijatého podpořeného financování nebo plnit své další smluvní závazky. Toho exportní banka dosahuje stanovováním limitů na celkovou velikost poskytovaných úvěrů vládě a institucím, jejichž výpůjčky jsou garantovány vládou.

Míra akceptovatelnosti suverénního rizika je na vyšší úrovni než riziko spojené s poskytnutím podpořeného financování soukromoprávní právnické osobě jako dlužníkovi.

Proto se navrhuje, aby exportní banka byla povinna sjednat zajištění splácení poskytnutého podpořeného financování s výjimkou financování a finančních služeb poskytnutých bankám nebo poskytnutých na suverénní riziko cizího státu jako dlužníka nebo zahraničních osob s akceptovatelnou zárukou cizího státu.

Návrh tak umožní exportní bance poskytovat podpořené financování na suverénní riziko cizího státu jako dlužníka nebo zahraničních osob s akceptovatelnou zárukou cizího státu bez nároku na pojištění exportní pojišťovnou, čímž dojde k úspoře pojistných kapacit exportní pojišťovny bez jakéhokoliv zvýšení rizik České republiky jako koncového konsolidátora případných nákladů podpořeného pojišťování a financování.

Zároveň pro exportní banku platí ustanovení Konsenzu OECD, které v případě poskytování dlouhodobého podpořeného financování bez pojištění exportní pojišťovnou ukládá exportní bance účtovat jakémukoliv dlužníkovi (tedy také suverénnímu dlužníkovi nebo zahraniční osobě s akceptovatelnou zárukou cizího státu) tzv. Minimum Premium Rates For Credit

Risk, která svou výší odpovídá pojistné prémii za pojištění vývozních úvěrových rizik účtované exportní pojišťovnou pojištěnému, který jí dále přenáší na dlužníka. Výsledné celkové náklady pro zahraničního dlužníka u transakcí podpořeného financování poskytovaného exportní bankou suverénním dlužníkům bez pojištění vývozních úvěrových rizik exportní pojišťovnou budou shodné s výslednými celkovými náklady pro zahraničního dlužníka u transakcí financování poskytovaného komerčními bankami suverénním dlužníkům s pojištěním exportní pojišťovnou.

Navržená varianta principiálně vede ke snížení nároků na státní rozpočet v souvislosti s navyšováním pojistné kapacity exportní pojišťovny, neboť do budoucna nebude muset být část pojistné kapacity alokována na poskytnutí pojištění vývozních úvěrových rizik pro exportní banku v případech, kde exportní banka poskytuje podpořené financování na suverénní riziko cizího státu jako dlužníka nebo zahraničních osob s akceptovatelnou zárukou cizího státu. Sekundárním efektem bude zvýšení celkové kapacity systému státem podpořeného pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování. Zároveň ve vztahu k exportní bance z navržené změny nevzniknou žádné dodatečné náklady pro státní rozpočet.

c) *Varianta 2* – legislativní řešení - poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi bez zajištění, s mitigací rizika schvalováním určitých objemů vládou

Vzhledem k analýze varianty 1 (viz výše) se nabídl otázka, jak adekvátně omezit rizika plynoucí z možného nesplácení suverénního dlužníka.

Kritériem pro posouzení bonity suverénního dlužníka je vedle standardních ratingů používaných na komerční bázi zejména klasifikace teritoriálního rizika vyhlášeného pro potřeby participantů Ujednání o oficiálně podpořených vývozních úvěrech Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.

Klasifikace zemí podle míry teritoriálního rizika se provádí periodicky na základě výsledků ekonometrického modelu OECD zpracovávajícího nejaktuálnější makroekonomické údaje o finanční a ekonomické situaci klasifikované země a údaje o platební zkušenosti vývozních úvěrových pojišťoven zemí účastníků Konsensu OECD. Vedle indikátorů rizikovosti vyhodnocených modelem se zvažují i faktory politických a dalších rizik, které nelze jednoduše kvantifikovat, a nemohou být zahrnuty do vstupních parametrů modelu OECD.

Země jsou klasifikovány, tj. zařazovány, do 8 rizikových kategorií 0 až 7, kde 7. kategorii představují země s nejvyšší úrovní teritoriálního rizika a 1. kategorii země s minimální úrovní rizika. Do zvláštní kategorie 0 (nula) patří země s vyspělými finančními trhy, u kterých by minimální pojistné sazby státem podporovaných pojišťoven neměly být nižší než tržní sazby komerčních (státem nepodporovaných) finančních institucí. Blíže ke kategorizaci zemí viz <http://www.oecd.org/tad/xcred/crc.htm> (v anglickém jazyce).

Proto bylo po analýzách a konzultacích vyhodnoceno jako žádoucí, aby v případě transakcí přesahujících částku 200 000 000 Kč poskytnuté na suverénní riziko státu zařazeného dle klasifikace teritoriálního rizika vyhlášeného pro potřeby participantů Ujednání o oficiálně podpořených vývozních úvěrech Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj do kategorie 5 a vyšší mohla exportní banka poskytnout úvěr suverénním dlužníkům bez zajištění pouze se souhlasem vlády. Uvedené opatření bylo zahrnuto do návrhu prováděcího předpisu v části týkající se schvalování obchodních případů exportní banky od určitého objemu vládou.

2G. Zjednodušení rozpočtování a vyúčtování záloh na dorovnávání úrokových rozdílů

a) *Nulová varianta*

b) *Varianta 1 – legislativní řešení – zjednodušení rozpočtování a vyúčtování*

a) *Nulová varianta*

Nulová varianta znamená zachování současného stavu, kdy podle platného znění zákona č. 58/1995 Sb. Ministerstvo financí má každoročně poskytovat exportní bance na úhradu dorovnávání úrokových rozdílů finanční prostředky ze státního rozpočtu ve formě zálohy ve výši 250 000 000 Kč.

Vzhledem k tomu, že systém dorovnávání úrokových rozdílů nebyl dosud uveden do praxe, záloha exportní bance dosud nebyla Ministerstvem financí poskytnuta, ačkoli je částka v souladu se zákonem každoročně vyčleněna ve státním rozpočtu. Přes tento fakt je nutno vzít v úvahu, že prostředky určené na výše uvedené zálohy musí být ve státním rozpočtu alokovány, což s sebou nese nemalé odpovídající náklady (např. úrokové výdaje na obsluhu státního dluhu).

Dále platné znění zákona č. 58/1995 Sb. předpokládá, že při poklesu výše zálohy úhradami z titulu dorovnáání úrokových rozdílů pod částku 100 000 000 Kč je exportní banka oprávněna požádat Ministerstvo financí o dorovnáání do částky 250 000 000 Kč. Ministerstvo financí navýší zálohu do 20 dnů od obdržení žádosti. Exportní banka převádí Ministerstvu financí částku převyšující 250 000 000 Kč z titulu přebytku úrokových rozdílů do 20 dnů od dne, kdy zůstatek zálohy přesáhne částku 500 000 000 Kč.

Po období, ve kterém bude úhrn přebytku úrokových rozdílů přesahovat úhrn provedených dorovnáání, nebude výsledné saldo použito na úhradu jiných nákladů, ledaže zůstatek přesáhne částku 500 000 000 Kč. V takovém případě bude zůstatek přesahující částku 250 000 000 Kč převeden do státního rozpočtu a bude možné jej použít na úhradu jiných nákladů.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení – zjednodušení rozpočtování a vyúčtování

Po obsáhlých konzultacích s Ministerstvem financí a exportní bankou bylo vyhodnoceno, že každoroční alokace částky 250 000 000 Kč ve státním rozpočtu v situaci, kdy systém dorovnávání úrokových rozdílů nebyl dosud uveden do praxe, představuje nadměrný náklad z titulu obsluhy výdajové stránky státního rozpočtu a administrativní zátěž. Proto se navrhuje v zákoně č. 58/1995 Sb. konkrétní částku záloh neuvádět. Možné nedostatečné alokaci prostředků na zálohy na dorovnávání úrokových rozdílů ve státním rozpočtu lze předcházet efektivním plánováním potřeby záloh v jednotlivých letech v závislosti na skutečné poptávce bank po dorovnávání úrokových rozdílů.

Dále byl posuzován mechanismus doplňování záloh při poklesu pod určitou hladinu finančních prostředků a převod peněz ve prospěch Ministerstva financí při překročení daného limitu finančních prostředků plynoucích z dorovnávání úrokových rozdílů. Jako zjednodušení administrativní zátěže mechanismu bylo navrženo, aby byla exportní banka povinna vyúčtovat obdržené zálohy jen jednou ročně, a to vždy k poslednímu dni kalendářního roku, ve kterém zálohy obdržela, a provedené vyúčtování zaslat Ministerstvu financí do 30. ledna následujícího kalendářního roku. Ministerstvo financí oznámí exportní bance do 30 dnů od obdržení tohoto vyúčtování výši finančních prostředků, které je exportní banka povinna převést do 5 pracovních dnů na účet Ministerstva financí. Tímto návrhem bude odstraněn značně komplikovaný mechanismus doplňování záloh a zároveň nebude zatěžován státní rozpočet dodatečnými náklady, které bylo doposud nutné vynakládat.

2H. Vyloučení výběru pojištění exportní banky a zajištění exportní pojišťovny z působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek

a) *Nulová varianta*

Nulová varianta, tedy zachování stávajícího stavu, představuje situaci, kdy exportní pojišťovna a exportní banka v plném rozsahu podléhají působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek. Dopady zákona o zadávání veřejných zakázek na exportní pojišťování a poskytování jednotlivých transakcí podpořeného financování vedou k mimořádně vysoké nepružnosti exportní pojišťovny a exportní banky (výběr advokátních kanceláří na zpracování úvěrové smluvní dokumentace dle cizího práva, výběr inspekční společnosti na zajišťování kontrolních činností obvyklých v pojistné a bankovní praxi atp., tj. vše činnosti, jejichž náklady jsou vždy v plném rozsahu přeúčtovány pojištěnému, resp. dlužníkovi). Fungování mezinárodního trhu zajišťitelů a pojistitelů, kteří jsou na ad hoc bázi dle své specializace oslovováni s poptávkou na zajištění a pojištění transakce a za tímto účelem vytvářejí ad hoc uskupení zajišťitelů a pojistitelů, neumožňuje postupovat dle zákona o zadávání veřejných zakázek. Při nulové variantě bude zcela vyloučena možnost exportní pojišťovny na mezinárodních trzích zajišťitelů sjednávat zajištění rizik pojištěných exportní pojišťovnou a rovněž bude vyloučena možnost exportní banky

sjednávat na mezinárodním trhu pojistitelů pojištění zejména dlouhodobých teritoriálních a komerčních rizik a jediným možným pojistitelem tohoto typu rizik zůstane exportní pojišťovna. Případná nemožnost operativního zajištění pojistných rizik postupy a způsobem obvyklým na tomto trhu pak může mít negativní dopady na požadavky kapitálového vybavení, tzn. na požadavky finančního vybavení exportní pojišťovny akcionářem, a ve svém důsledku v konkrétním případě i na omezení pojišťovací činnosti.

b) *Varianta 1* – novela existujícího právního předpisu – výjimka z působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek

Vyloučení výběru zajištění exportní pojišťovny, resp. pojištění exportní banky z působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek umožní exportní pojišťovně na mezinárodních trzích zajišťovatelů sjednávat zajištění rizik pojištěných exportní pojišťovnou a exportní bance uzavírat pojištění zejména dlouhodobých komerčních a teritoriálních rizik jednotlivých transakcí exportní banky na mezinárodním trhu pojistitelů, čímž bude dosaženo vyvedení pojištěných rizik na mezinárodní pojistný trh a dojde k eliminaci potenciálních dopadů do státního rozpočtu jako konsolidátora nákladů systému státem podpořeného pojišťování a financování. Varianta eliminuje negativní dopady na požadavky kapitálového vybavení exportní pojišťovny. Vzhledem k tomu, že exportní bankou placené pojistné je vždy v plném rozsahu přeúčtováno dlužníkovi a následně kompenzováno dlužníkem, nevzniknou exportní bance ani státnímu rozpočtu dodatečné náklady z pojišťování komerčních a teritoriálních rizik jednotlivých transakcí komerčními pojišťovnami.

2I. Rozšíření kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně

a) *Nulová varianta*

b) *Varianta 1* – legislativní řešení - novela existujícího právního předpisu

a) *Nulová varianta*

Novelou zákona č. 58/1995 Sb. provedenou zákonem č. 220/2015 Sb. byla do zákona č. 58/1995 Sb. včleněna pravomoc Ministerstva financí provádět kontrolu úvěrů poskytovaných v rámci podpořeného financování vývozu, tj. kontrolu hospodaření exportní banky. Ustanovení umožňuje vyžádat si libovolné účetní záznamy, věcné podklady a informace k jednotlivým obchodním případům. Tímto ustanovením je sledován požadavek zajistit působnost Ministerstva financí v oblasti kontroly podpořeného financování. Zákon č. 58/1995 Sb. však explicitně nestanoví odpovídající kontrolní pravomoci Ministerstva financí ve vztahu k exportní pojišťovně, a tak vzniká hrozba, že tyto kontrolní pravomoci jsou vymezeny nejednoznačně. V současné době Ministerstvo financí vykonává kontrolu hospodaření exportní pojišťovny na základě pravidel pro poskytování dotace a zákona o finanční kontrole. Přestože tato situace dosud nenastala,

není vyloučeno, že exportní pojišťovna by do budoucna mohla průběh a závěry kontroly zpochybňovat z důvodu jejího nejednoznačného vymezení.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení - novela existujícího právního předpisu

Na základě konzultací s Ministerstvem financí i exportní pojišťovnou se jako vhodné jeví odstranit stávající stav, kdy jsou v zákoně č. 58/1995 Sb. nerovnoměrně specifikovány pouze kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní bance, zatímco kontrolní pravomoci vůči exportní pojišťovně zákon č. 58/1995 Sb. explicitně neřeší. Navrhuje se tedy, analogicky s ustanovením o kontrole v exportní bance, aby Ministerstvo financí bylo po obdržení žádosti o dotaci ze státního rozpočtu oprávněno provést kontrolu hospodaření exportní pojišťovny. Tomu odpovídá povinnost exportní pojišťovny na žádost Ministerstva financí předložit údaje a dokumenty vztahující se k předmětu podnikání exportní pojišťovny, včetně údajů o sjednaném pojištění a údaje a dokumenty vztahující se k hospodaření exportní pojišťovny, popřípadě umožnit Ministerstvu financí přístup k takovým dokladům uchovávaným pouze v elektronické podobě, jakož i poskytnout Ministerstvu financí při provádění kontroly potřebnou součinnost.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

Náklady a přínosy (A) Flexibilnější nabídka exportní pojišťovny a exportní banky

VARIANTA	PŘÍNOSY	NÁKLADY
„nulová“	Beze změn	<p>Makroekonomické náklady plynoucí z neflexibilních nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky nereflektujících aktuální potřeby trhu</p> <p>Mikroekonomické náklady plynoucí z klesající konkurenceschopnosti exportně orientovaných podniků</p> <p>Náklady průběžného zastarávání nabídky exportní pojišťovny a exportní banky v čase</p>

		Náklady plynoucí z poklesu relativní konkurenceschopnosti exportní pojišťovny a exportní banky ve vztahu k zahraničním ECAs
1 legislativní řešení v podobě úpravy (rozšíření) taxativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování	Částečné makroekonomické přínosy plynoucí z flexibilnější nabídky nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky reflektujících potřeby trhu k datu přípravy zákona Mikroekonomické přínosy exportně orientovaných podniků z bohatší nabídky exportní pojišťovny a exportní banky	Náklady exportní pojišťovny a exportní banky na přizpůsobení nabídky novému znění zákona Náklady průběžného zastarávání nabídky exportní pojišťovny a exportní banky v čase a nutnost další legislativní úpravy
2 legislativní řešení v podobě demonstračního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování	Částečné makroekonomické přínosy plynoucí z flexibilnější nabídky nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky reflektujících potřeby trhu k datu přípravy zákona Mikroekonomické přínosy exportně orientovaných podniků z velmi flexibilní nabídky exportní pojišťovny a exportní banky Přínosy plynoucí z nárůstu relativní konkurenceschopnosti exportní pojišťovny a exportní banky ve vztahu k zahraničním ECAs díky velké flexibilitě nástrojových řad	Náklady vytěšňovacího efektu služeb trhu službami exportní pojišťovny a exportní banky v situaci, kdy rozsah nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky by přímo konkuroval službám, které je schopen exportérům poskytnout komerční finanční sektor Náklady snížení transparentnosti a zacílení nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky ve vazbě na zájmy exportní politiky státu Náklady vyplývající z případných dodatečných dopadů nově zavádaných nástrojů na státní rozpočet Náklady ze snížení efektivity kontroly exportní pojišťovny a exportní banky jako nástrojů státní politiky podpory vývozu

<p>3</p> <p>legislativní řešení v podobě obecného vymezení nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování s odkazem na prováděcí právní předpis</p>	<p>Částečné makroekonomické přínosy plynoucí z flexibilnější nabídky nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky reflektujících potřeby trhu k datu přípravy zákona</p> <p>Mikroekonomické přínosy exportně orientovaných podniků z bohatší nabídky exportní pojišťovny a exportní banky</p> <p>Přínosy z transparentního schvalování nových nástrojů Ministerstvem financí</p> <p>Přínosy plynoucí z nárůstu relativní konkurenceschopnosti exportní pojišťovny a exportní banky ve vztahu k zahraničním ECAs díky přiměřené flexibilitě jejich nabídky</p>	<p>Náklady exportní pojišťovny a exportní banky na přizpůsobení nabídky novému znění zákona</p> <p>Náklady Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva financí plynoucí z potřeby novelizace prováděcího právního předpisu a ze schvalovacího mechanismu nových nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky</p>
--	--	--

Náklady a přínosy (B) Vedení finančních prostředků exportní pojišťovny a exportní banky poskytnutých ze státního rozpočtu na účtech vedených u centrální banky

VARIANTA	PŘÍNOSY	NÁKLADY
<p>„nulová“</p>	<p>Beze změn</p>	<p>Rozpočtové náklady v rámci omezeného řízení likvidity, kdy stát je nucen získávat krátkodobé zdroje peněžních prostředků pro krytí potřeby financování vlády formou výpůjčních operací státu</p> <p>Náklady z úrokových výdajů na obsluhu státního dluhu souvisejících s emisní činností</p>

		<p>Náklady exportní pojišťovny a exportní banky z titulu bankovních poplatků komerčním bankám</p> <p>Absence příjmů státu z titulu nemožnosti investování příslušných finančních prostředků na peněžním trhu</p>
<p>1</p> <p>legislativní řešení – podřízení exportní pojišťovny a exportní banky režimu státní pokladny</p>	<p>Rozpočtové přínosy v rámci řízení likvidity státní pokladny, kdy stát získává krátkodobý zdroj peněžních prostředků pro krytí potřeby financování vlády</p> <p>Rozpočtové přínosy ze zefektivnění řízení výpůjčních operací státu</p> <p>Přínosy ze snižování úrokových výdajů na obsluhu státního dluhu souvisejících s emisní činností</p> <p>Přínosy exportní pojišťovny a exportní banky plynoucí z úspory bankovních poplatků</p> <p>Přínosy státu z titulu investování dodatečných peněžních prostředků na účtech státní pokladny na peněžním trhu ve formě krátkodobých depozitních a repo operací</p>	<p>Náklady exportní pojišťovny a exportní banky plynoucí ze ztráty dodatečného příjmu plynoucího z komerčního zhodnocení uložených či investovaných prostředků</p> <p>Rozpočtové náklady z titulu nároků exportní pojišťovny a exportní banky vůči státu v rámci dotačního vztahu z titulu výpadku příjmů plynoucích z tržního zhodnocení finančních prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu podle stávající úpravy</p>

Náklady a přínosy (C) Vznik Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování

VARIANTA	PŘÍNOSY	NÁKLADY
„nulová“	Beze změn	<p>Náklady systémové neefektivity vyplývající z kompetenční neprovázanosti výkonu vlastnických práv státu v exportní pojišťovně a exportní bance ve vztahu k ústřednímu orgánu státní správy pro zahraniční obchod a podporu exportu</p> <p>Náklady z duplicit a aplikačních nejasností v oblasti exportní politiky státu</p> <p>Náklady plynoucí z deficiencí efektivity exportní politiky státu, kdy jednotlivé prostředky a nástroje jsou řízeny odlišnými subjekty</p> <p>Ztráty synergických efektů mezi činnostmi exportní pojišťovny a exportní banky na straně jedné a dalších nástrojů podpory exportu na straně druhé</p> <p>Náklady z možných nežádoucích nelegitimních pokusů jiných resortů zasahovat do kompetencí resortu vykonávajícího akcionářská práva v exportní pojišťovně a exportní bance</p> <p>Náklady z možných nežádoucích nelegitimních pokusů resortu vykonávajícího akcionářská práva státu nebo jiných resortů o ingerenci do kompetencí orgánů exportní pojišťovny a exportní banky</p>

<p>1 nelegislativní řešení - jiné než právní předpisy</p>	<p>Přínosy z využití synergií plynoucích z proexportních a dalších aktivit státu k vytvoření efektivních služeb pro export</p> <p>Synergie plynoucí z meziresortní dohody</p>	<p>Náklady z nejednoznačných kompetencí jednotlivých akterů a z nich plynoucích dopadů pro exportní pojišťovnu a exportní banku</p> <p>Náklady z možných nežádoucích nelegitimních pokusů jiných resortů o ingerenci do kompetencí resortu vykonávajícího akcionářská práva v exportní pojišťovně a exportní bance</p> <p>Náklady z možných nežádoucích nelegitimních pokusů resortu vykonávajícího akcionářská práva státu nebo jiných resortů o ingerenci do kompetencí orgánů exportní pojišťovny a exportní banky</p> <p>Ztráty plynoucí z netransparentní meziresortní komunikace o exportní politice státu</p>
<p>2 legislativní řešení – vznik Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování</p>	<p>Přínosy z efektivního a transparentního nastavení nejjobecnějších strategických směrů systému exportního financování a pojišťování včetně rámcových sektorových a teritoriálních doporučení</p> <p>Přínosy z efektivního převodu zahraničně politických a obchodních zájmů České republiky do řízení systému státem podpořeného financování a pojišťování vývozu</p> <p>Přínosy z jednoznačného vymezení pravomocí příslušných ministerstev</p>	<p>Náklady z možných nežádoucích nelegitimních pokusů členů Výboru nebo Výboru jako celku o ingerenci do kompetencí resortu vykonávajícího akcionářská práva v exportní pojišťovně a exportní bance</p> <p>Náklady z možných nežádoucích nelegitimních pokusů členů Výboru nebo Výboru jako celku o ingerenci do kompetencí orgánů exportní pojišťovny a exportní banky</p>

	<p>Systemové synergie plynoucí z odborné týmové práce Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování</p> <p>Přínosy ze zapojení Výboru do přípravy schvalovacího procesu u obchodních případů, jež jsou předkládány ke schválení vládě</p> <p>Přínosy z odstranění duplicit a aplikačních nejasností v oblasti exportní politiky státu</p> <p>Přínosy z transparentních rozhodovacích postupů v meziresortních záležitostech prostřednictvím Výboru</p> <p>Posílení synergických efektů mezi činností exportní pojišťovny a exportní banky na straně jedné a dalších nástrojů podpory exportu na straně druhé</p> <p>Přínosy z omezení korupčních rizik z důvodu zabránění možným nelegitimním pokusům o ingerence různých subjektů do řízení a činnosti exportní pojišťovny a exportní banky</p>	
--	---	--

Náklady a přínosy (D) Rozšíření možností nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou

VARIANTA	PŘÍNOSY	NÁKLADY
<p>„nulová“</p>	<p>Beze změn</p>	<p>Náklady pro exportní pojišťovnu a exportní banku plynoucí z neefektivního vymáhání pohledávek nebo předcházení škod v důsledku omezené možnosti nabývat podíly v právnických osobách</p> <p>Náklady plynoucí z časového omezení držby podílu (exportní pojišťovna po dobu nezbytně nutnou, exportní banka nejvýše do jednoho roku), související přímé a nepřímé náklady s nabytím a posléze pozbytím podílu</p> <p>Náklady pro exportní pojišťovnu a exportní banku plynoucí z neefektivního řízení právnických osob, v nichž exportní pojišťovna a exportní banka má podíl</p> <p>Administrativní náklady spojené se zakládáním právnických osob, resp. nabytím a pozbytím obchodních podílů</p>
<p>1 legislativní řešení – rozšíření možnosti nabývání podílů v právnických osobách</p>	<p>Efektivnější vymáhání dlužných pohledávek nebo zábrana a zmírnění hrozících škod v důsledku širší možnosti nabývání podílů</p> <p>Zmírnění nákladů plynoucích z omezení držby podílu a souvisejících nákladů s nabytím a posléze pozbytím podílu</p>	<p>Administrativní náklady spojené se zakládáním právnických osob, resp. nabytím a pozbytím obchodních podílů</p> <p>Náklady pro exportní pojišťovnu a exportní banku plynoucí z neefektivního řízení právnických osob, v nichž exportní pojišťovna a exportní banka má podíl</p>

	Zvýšení efektivity kontroly vstupu exportní pojišťovny nebo exportní banky do právnických osob formou předchozího souhlasu Ministerstva financí	
--	---	--

Náklady a přínosy (E) Nastavení limitů pro schvalování obchodních případů od určitého objemu vládou

VARIANTA	PŘÍNOSY	NÁKLADY
„nulová“	Beze změn	<p>Značné národohospodářské škody, náklady pro státní rozpočet a reputační rizika pro systém pojišťování a financování vývozu se státní podporou v důsledku selhání obchodních případů způsobeného absencí schvalování vládou</p> <p>Náklady ze schvalování velkých expozic pouze na úrovni exportní pojišťovny a exportní banky</p> <p>Náklady z neúčinných zákonů mechanismů schvalování obchodních případů vládou</p>
1 legislativní řešení - novela existujícího právního předpisu – úprava procenta výše pojistné kapacity při pojištění vývozního úvěrového rizika	<p>Částečné omezení národohospodářských škod, nákladů pro státní rozpočet a reputačního rizika pro systém pojišťování a financování vývozu se státní podporou v důsledku selhání obchodních případů</p> <p>Snížení nároků na státní rozpočet v důsledku očekávaného snížení počtu obchodních případů v selhání</p>	<p>Mikroekonomické i makroekonomické náklady vzniklé ze zabránění realizace obchodních případů v důsledku přílišné opatrnosti administrativy při schvalování obchodního případu</p> <p>Systémové náklady dané nejednoznačnými schvalovacími limity v důsledku proměnlivosti jejich absolutní hodnoty v čase</p>

<p>2 legislativní řešení - novela existujícího právního předpisu – stanovení absolutní částky limitů pro schvalování obchodních případů vládou</p>	<p>Částečné omezení národohospodářských škod, nákladů pro státní rozpočet a reputačních rizik pro systém pojišťování a financování vývozu se státní podporou v důsledku selhání obchodních případů</p> <p>Zvýšení transparentnosti schvalování obchodních případů od stanoveného limitu vládou</p> <p>Snížení nároků na státní rozpočet v důsledku očekávaného snížení počtu obchodních případů v selhání</p>	<p>Mikroekonomické i makroekonomické náklady vzniklé ze zabránění realizace obchodních případů v důsledku přílišné opatrnosti administrativy při schvalování obchodního případu</p>
---	---	---

Náklady a přínosy (F) Poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi bez zajištění

VARIANTA	PŘÍNOSY	NÁKLADY
<p>„nulová“</p>	<p>Beze změn</p>	<p>Náklady plynoucí ze zatěžování pojistných kapacit exportní pojišťovny, které by bez dalších nároků na státní rozpočet mohly být k dispozici pro poskytování pojištění vývozních úvěrových rizik zejména pro komerční bankovní sektor</p> <p>Nemožnost realizace obchodních případů se suverénním dlužníkem, pokud jeho vnitrostátní legislativa mu neumožňuje použít institut zajištění</p>
<p>1 legislativní řešení - poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi bez zajištění</p>	<p>Úspora pojistných kapacit exportní pojišťovny</p> <p>Snížení nároků na státní rozpočet v souvislosti s navyšováním pojistné kapacity exportní pojišťovny</p>	<p>Náklady vzniklé tím, že není adekvátně mitigováno riziko nesplácení u takového suverénního dlužníka, který dle mezinárodních standardů není dostatečně bonitní</p>

	Zvýšení celkové kapacity systému státem podpořeného pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování	
2 legislativní řešení - poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi bez zajištění, s mitigací rizika schvalováním určitých objemů vládou	<p>Úspora pojistných kapacit exportní pojišťovny</p> <p>Snížení nároků na státní rozpočet v souvislosti s navyšováním pojistné kapacity exportní pojišťovny</p> <p>Zvýšení celkové kapacity systému státem podpořeného pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování</p> <p>Přínosy vyplývající ze schvalování transakcí poskytnutých na suverénní riziko státu kategorie 5 a vyšší bez zajištění od určitého objemu vládou a s tím spojené omezení negativních rozpočtových dopadů</p>	Žádné dodatečné náklady

Náklady a přínosy (G) Zjednodušení rozpočtování a vyúčtování záloh na dorovnávání úrokových rozdílů

VARIANTA	PŘÍNOSY	NÁKLADY
„nulová“	Beze změn	<p>Náklady plynoucí z nutnosti alokace konstantní částky ve státním rozpočtu a související náklady (např. úrokové výdaje na obsluhu státního dluhu)</p> <p>Administrativní náklady vznikající z titulu opakovaných změn salda záloh systému dorovnání úrokových rozdílů</p>
1 legislativní řešení - zjednodušení rozpočtování a vyúčtování	<p>Přínosy vzniklé úsporou nákladů na řízení státního rozpočtu</p> <p>Úspora administrativních nákladů po zjednodušení mechanismu doplňování záloh</p>	Žádné dodatečné náklady

Náklady a přínosy (H) Vyloučení výběru pojištění exportní banky a zajištění exportní pojišťovny z působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek

VARIANTA	PŘÍNOSY	NÁKLADY
„nulová“	Beze změn	<p>Částečné makroekonomické náklady související se zatěžováním pojistných kapacit exportní pojišťovny, které by bez dalších nároků na státní rozpočet mohly být k dispozici pro poskytování pojištění vývozních úvěrových rizik zejména pro komerční bankovní sektor.</p> <p>Částečné makroekonomické náklady z potenciálních dopadů do státního rozpočtu jako konsolidátora nákladů systému státem podpořeného pojišťování a financování díky nemožnosti vyvedení pojištěných rizik na mezinárodní zajistný a pojistný trh.</p>
1 legislativní řešení	<p>Částečné makroekonomické přínosy v oblasti posilování fondů exportní pojišťovny související s nevyužíváním pojistných kapacit exportní pojišťovny exportní bankou.</p> <p>Částečné makroekonomické přínosy z eliminace potenciálních dopadů do státního rozpočtu jako konsolidátora nákladů systému státem podpořeného pojišťování a financování díky vyvedení pojištěných rizik na mezinárodní pojistný trh.</p>	Žádné dodatečné náklady, neboť exportní bankou placené pojistné komerčním pojišťovnám je vždy v plném rozsahu přeúčtováno a následně kompenzováno dlužníkem.

Náklady a přínosy (I) Rozšíření kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně

VARIANTA	PŘÍNOSY	NÁKLADY
„nulová“	Beze změn	Nejednoznačné zákonné vymezení kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně Hrozba zpochybnění průběhu a závěrů kontroly v exportní pojišťovně z důvodu jejího nejednoznačného vymezení
1 legislativní řešení - novela existujícího právního předpisu	Jednoznačné zákonné vymezení kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně Odstranění hrozby zpochybnění průběhu a závěrů kontroly v exportní pojišťovně z důvodu jejího nejednoznačného vymezení Zvýšení transparentnosti poskytovaných dotací v důsledku efektivního kontrolního mechanismu	Žádné dodatečné náklady

4. Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Jak vyplývá z návrhu variant a identifikace nákladů a přínosů, dosažení cílového stavu není prvoplánově cíleno například na fiskální ukazatele, odbourávání administrativní zátěže a podobně, ačkoli jednotlivá opatření často tyto pozitivní dopady mají. Také při eliminaci rizik identifikovaných v průběhu konzultací se zástupci exportní pojišťovny a exportní banky, privátní i státní sféry není základní prioritou úspora přímých nákladů či získání kvantifikovatelných přínosů nad rámec současného stavu. Charakter navrhovaných opatření je především v získání větší právní jistoty v oboru činnosti exportní pojišťovny a exportní banky se zřetelem na efektivitu jejich služeb s cílem přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti podpořeného vývozu.

Vyhodnocení jednotlivých možných variant se tedy soustředí na to, jakým způsobem jsou schopné eliminovat celý rozsah identifikovaných rizik a zda vedou k naplnění cílů, stanovených zejména konzultacemi se zástupci širokého okruhu dotčených subjektů.

2A. Flexibilnější nabídka exportní pojišťovny a exportní banky

a) *Nulová varianta*

Nulová varianta, tedy zachování současného stavu, byla v rámci konzultací s exportní pojišťovnou i exportní bankou vyhodnocena jako zcela nežádoucí, neboť neřeší odstranění či snížení identifikovaných rizik, zejména dopadu na konkurenceschopnost domácí ekonomiky, dopadu na akceschopnost a konkurenceschopnost exportní pojišťovny a exportní banky spočívající v nemožnosti flexibilní reakce na aktuální potřeby trhu, a nezajišťuje naplnění cílů pro žádoucí změnu aktuální situace.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení v podobě úpravy (rozšíření) taxativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování

Při vyhodnocení varianty 1 byl učiněn závěr, že i případná důkladná novelizace zahrnující aplikaci taxativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování může vést k zastarání, kdy by v řádu jednotek let bylo nutno opět přistoupit k další novelizaci textu zákona č. 58/1995 Sb. Tento postup byl vyhodnocen jako neefektivní a nedostatečný, mj. s ohledem na časové zpoždění vzniklé samotnými legislativními pracemi spojenými s novelizací.

c) *Varianta 2* – legislativní řešení v podobě demonstrativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování

Při vyhodnocení varianty 2 bylo shledáno, že pouze demonstrativní výčet neumožňuje dostatečně efektivní kontrolu exportní pojišťovny a exportní banky jako nástrojů státní politiky podpory vývozu, což by mohlo mít za následek vznik situací, kdy rozsah nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky by přímo konkuroval službám, které je schopen exportérům poskytnout komerční finanční sektor. Pouze demonstrativně vymezené nástroje by rovněž vedly k nejistotě ve vztahu k rozsahu podpořeného pojišťování a financování, který si stát jako konečný vlastník exportní pojišťovny a exportní banky přeje poskytovat a rovněž se zavazuje financovat, a to zejména v situaci, kdy by aplikace některého nástroje vedla k dodatečným nárokům na státní rozpočet. Z uvedeného důvodu se jeví přínosy této varianty jako nedostatečné.

d) *Varianta 3* – legislativní řešení v podobě obecného vymezení nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování s odkazem na prováděcí právní předpis

V návaznosti na vyhodnocení nulové varianty spočívající v zachování stávajícího taxativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování, varianty 1, tedy novelizovaného taxativního výčtu nástrojů, a varianty 2, tedy demonstrativního výčtu nástrojů, byla varianta 3 vyhodnocena jako řešení, které umožní jak

flexibilitu v nabídce exportní pojišťovny a exportní banky na potřeby trhu i strategické zájmy exportní politiky, tak i efektivní a akceschopný dohled státu jako vlastníka obou institucí. Jde o řešení, které eliminuje nedostatky jiných variant a bylo vyhodnoceno jako nejvhodnější.

Pořadí variant:

První pořadí: Varianta 3

Druhé pořadí: Varianta 2

Třetí pořadí: Varianta 1

Čtvrté pořadí: Nulová varianta

2B. Vedení finančních prostředků exportní pojišťovny a exportní banky poskytnutých ze státního rozpočtu na účtech vedených u centrální banky

a) *Nulová varianta*

Nulová varianta, tedy zachování současného stavu, vede k dodatečným nákladům státního rozpočtu, nadužívání dotačního mechanismu k doplňkovým výdělkům exportní pojišťovny a exportní banky jinou činností, než ke které byly zřízeny. Z tohoto důvodu byla nulová varianta vyhodnocena jako nevhodná.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení – podřízení exportní pojišťovny a exportní banky režimu státní pokladny

Při posuzování varianty 1, zejména při porovnání s nulovou variantou, bylo vyhodnoceno, že výsledný ekonomický dopad rozšíření souhrnných účtů státní pokladny o účty exportní pojišťovny a exportní banky převyší případné nároky exportní pojišťovny a exportní banky na státu v rámci dotačního vztahu z titulu výpadku příjmů plynoucích z nemožnosti ukládat nebo investovat finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu do investičních nástrojů na finančním trhu. Z uvedeného důvodu byla jednoznačně vyhodnocena jako výhodnější navrhovaná varianta 1.

Pořadí variant:

První pořadí: Varianta 1

Druhé pořadí: Nulová varianta

2C. Vznik Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování

a) *Nulová varianta*

Nulová varianta, tj. zachování stávajícího stavu, se jeví jako nevýhodná pro splnění účelu exportní politiky státu.

b) *Varianta 1 – nelegislativní řešení - jiné než právní předpisy*

Při zhodnocení nelegislativního řešení navrhovaného ve variantě 1 byla shledána značná rizika. Vymezení kompetencí v případné dohodě mezi resorty může být nejednoznačné a může být matoucí i pro exportní pojišťovnu a exportní banku. Nelegislativní řešení by mohlo vést rovněž k netransparentní meziresortní komunikaci o směrech a doporučeních exportní politiky státu. Zároveň se jeví jako nežádoucí ukládat subjektům včetně ústředních orgánů státní správy práva a povinnosti pouze jejich vzájemnou dohodou vycházející jen z kompetenčního zákona. Z uvedených důvodů je varianta 1 nevhodná.

c) *Varianta 2 – legislativní řešení – vznik Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování*

Legislativní řešení navrhované ve variantě 2 vhodně a transparentně propojuje nástroje a zájmy exportní politiky státu se zájmy resortu vykonávajícího akcionářská práva státu v exportní pojišťovně a exportní bance, tedy se jeví jako nejvhodnější ze všech popsanych variant.

Pořadí variant:

První pořadí: Varianta 2

Druhé pořadí: Nulová varianta

Třetí pořadí: Varianta 1

2D. Rozšíření možností nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou

a) *Nulová varianta*

Nulová varianta znamená významně omezené možnosti exportní pojišťovny a exportní banky nabývat podíly v právnických osobách, ačkoli by to v konkrétních situacích napomohlo vymáhání pohledávek nebo předcházení škod. Z uvedeného důvodu byla vyhodnocena jako nevýhodná.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení – rozšíření možnosti nabývání podílů v právnických osobách

Varianta 1 se jeví jako vhodnější, protože umožňuje exportní pojišťovně i exportní bance efektivněji vymáhat dlužné pohledávky a bránit hrozícím škodám.

Pořadí variant:

První pořadí: Varianta 1

Druhé pořadí: Nulová varianta

2E. Nastavení limitů pro schvalování obchodních případů od určitého objemu vládou

a) *Nulová varianta*

Nulová varianta, tedy zachování současného stavu, fakticky neposkytuje možnost schvalování obchodních případů od jisté expozice na úrovni vlády, potažmo ministrů financí a průmyslu a obchodu.

Tato varianta se tak ukazuje jako zcela nevyhovující, kdy rizika schvalování jednotlivých případů s vysokou mírou angažovanosti exportní pojišťovny nebo exportní banky nejsou nijak omezena na úrovni vlády.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení - novela existujícího právního předpisu – úprava procenta výše pojistné kapacity při pojištění vývozního úvěrového rizika

Varianta 1 se po vyhodnocení nejeví jako vhodná. Kritérium procenta výše pojistné kapacity exportní pojišťovny při pojištění vývozního úvěrového rizika se jeví jako nesystémové, netransparentní (částka musí být každoročně znovu upravována) a přežitě. Přestože by bylo možné rovněž pro potřeby podpořeného financování nalézt použitelné kritérium srovnatelné s procentem výše pojistné kapacity exportní pojišťovny, a to například procento bilanční sumy exportní banky, i zde by trval problém výše popsany, tj. proměnlivost absolutní hodnoty tohoto ukazatele v čase.

c) *Varianta 2* – legislativní řešení - novela existujícího právního předpisu – stanovení absolutní částky limitů pro schvalování obchodních případů vládou

Varianta č. 2 byla vzhledem k tomu, že stanovuje analogický proces schvalování obchodních případů od jisté výše v případě exportní pojišťovny i exportní banky na základě jednotného a transparentního systémového postupu, vyhodnocena jako nejvýhodnější.

Pořadí variant:

První pořadí: Varianta 2

Druhé pořadí: Varianta 1

Třetí pořadí: Nulová varianta

2F. Poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi bez zajištění

a) *Nulová varianta*

Nulová varianta představuje stav, kdy pojistné kapacity exportní pojišťovny jsou nadměrně zatěžovány. Tyto pojistné kapacity by bez dalších nároků na státní rozpočet mohly být k dispozici pro poskytování pojištění vývozních úvěrových rizik zejména pro komerční bankovní sektor. Nulová varianta se tedy jeví jako ekonomicky nevýhodná.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení - poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi bez zajištění
Varianta 1 principiálně vede k snížení nároků na státní rozpočet v souvislosti s navyšováním pojistné kapacity exportní pojišťovny. Při analýze této varianty vyvstal však problém, že není adekvátně mitigováno riziko nesplácení u takového suverénního dlužníka, který dle mezinárodních standardů není dostatečně bonitní. Z tohoto důvodu se varianta 1 nejeví jako optimální.

c) *Varianta 2* – legislativní řešení - poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi bez zajištění, s mitigací rizika schvalováním určitých objemů vládou

Varianta 2 se jeví jako nejvhodnější, neboť v sobě zahrnuje všechny výhody varianty 1 a zároveň je schvalováním obchodních případů exportní banky s nedostatečně bonitním suverénním dlužníkem od určitého objemu vládou redukováno riziko selhání obchodního případu.

Pořadí variant:

První pořadí: Varianta 2

Druhé pořadí: Varianta 1

Třetí pořadí: Nulová varianta

2G. Zjednodušení rozpočtování a vyúčtování záloh na dorovnávání úrokových rozdílů

a) *Nulová varianta*

b) *Varianta 1* – legislativní řešení – zjednodušení rozpočtování a vyúčtování

a) *Nulová varianta*

Vzhledem k faktu, že ustanovení zákona č. 58/1995 Sb. upravující dorovnávání úrokových rozdílů nebyla dosud v praxi využita, ukazují se velmi komplikovanými a zároveň kladou nároky na státní rozpočet, proto se jeví jako žádoucí jejich přehodnocení.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení – zjednodušení rozpočtování a vyúčtování

Bylo vyhodnoceno, že přínosy vzniklé úsporou nákladů na řízení státního rozpočtu výrazně převýší důsledky vzniklého potenciálního rizika. Proto se varianta 1 jeví ve srovnání s dosavadním stavem jako výhodnější pro stát i exportní banku a nesníží kvalitu systému dorovnávání úrokových rozdílů z hlediska jeho uživatelů.

Pořadí variant:

První pořadí: Varianta 1

Druhé pořadí: Nulová varianta

2H. Vyloučení výběru pojištění exportní banky a zajištění exportní pojišťovny z působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek

a) *Nulová varianta*

Nulová varianta, tedy zachování současného stavu, byla v rámci konzultací s exportní pojišťovnou a exportní bankou vyhodnocena jako nežádoucí, neboť neřeší odstranění či snížení identifikovaných rizik, zejména dopadu na pojistnou kapacitu exportní pojišťovny a potenciálních dopadů do státního rozpočtu jako konsolidátora nákladů systému státem podpořeného pojišťování a financování.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení - výjimka z působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek

Při posuzování varianty 1 a při jejím srovnání s nulovou variantou bylo vyhodnoceno, že výsledný dopad na celkovou kapacitu státem podpořeného pojišťování a financování vývozu je pozitivní, mj. díky vyvedení pojištěných rizik na mezinárodní pojistný a pojišťovací trh. Díky kvalitnější mitigaci rizik exportní pojišťovny a exportní banky je eliminován nežádoucí dopad do státního rozpočtu jako konsolidátora nákladů systému státem podpořeného pojišťování a financování. Varianta eliminuje negativní dopady na požadavky

kapitálového vybavení exportní pojišťovny. Z uvedených důvodů byla jednoznačně vyhodnocena jako výhodnější navrhovaná varianta 1.

Pořadí variant:

První pořadí: Varianta 1

Druhé pořadí: Nulová varianta

2I. Rozšíření kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně

a) *Nulová varianta*

b) *Varianta 1* – legislativní řešení - novela existujícího právního předpisu

a) *Nulová varianta*

Vzhledem k tomu, že zákon č. 58/1995 Sb. explicitně nestanoví odpovídající kontrolní pravomoci Ministerstva financí ve vztahu k exportní pojišťovně, vzniká tak hrozba, že tyto kontrolní pravomoci jsou vymezeny nejednoznačně. Nulová varianta se jeví jako nedostatečná.

b) *Varianta 1* – legislativní řešení - novela existujícího právního předpisu

Bylo vyhodnoceno, že řešení navrhované ve variantě 1 eliminuje možné riziko vyplývající z absence explicitního ustanovení o kontrole poskytovaných dotací. Varianta 1 se s ohledem na větší právní jistotu jak Ministerstva financí, tak i exportní pojišťovny jeví jako vhodnější.

Pořadí variant:

První pořadí: Varianta 1

Druhé pořadí: Nulová varianta

5. Implementace doporučené varianty a vynuovení

Za implementaci navrhované právní úpravy bude odpovědné Ministerstvo financí, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo zahraničních věcí. Implementace navržené právní úpravy bude zajišťována standardními prostředky výkonu státní správy a dozoru. Implementovat povinnosti ze zákona č. 58/1995 Sb. budou obecně dotčené subjekty, viz identifikace a rozbor v části 1.4.

6. Přezkum účinnosti regulace

Jako perioda přiměřená pro přezkum účinnosti implementovaných opatření a pro zhodnocení pokroku při dosahování cílů se doporučuje doba 2 let. Tato perioda je dostatečná pro shromáždění potřebného objemu dat relevantních pro přezkum účinnosti a podnětů od dotčených subjektů a zároveň přiměřeně dlouhá na to, aby nedošlo k přehlcení systému velkým objemem nových podnětů a navrhovaných změn.

7. Konzultace a zdroje dat

Uvažované změny a zejména cíle návrhu byly konzultovány s následujícími subjekty:

Ministerstvo financí

Ministerstvo zahraničních věcí

Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.

Česká exportní banka, a.s.

Česká bankovní asociace

Svaz průmyslu a dopravy

Hospodářská komora ČR

Konzultace s profesními svazy a asociacemi předcházela vlastní přípravu návrhu novely zákona č. 58/1995 Sb. a v jejich rámci byly diskutovány zejména ty oblasti, které považovaly profesní svazy za vhodné se jim v rámci přípravy novely zákona č. 58/1995 Sb. věnovat.

Konzultace s profesními svazy a asociacemi probíhaly od přípravné fáze až do samotného konce přípravy textu novely zákona č. 58/1995 Sb. Ve své závěrečné fázi pak byl konzultační proces zaměřen pouze na řešení některých specifických problémů souvisejících s praxí. Současně byly profesní svazy vyzvány k předložení připomínek k materiálu vloženého do Elektronické knihovny Úřadu vlády České republiky (eKLEPu), jakkoli se jedná o nepovinná připomínková místa.

Při přípravě navrhované právní úpravy byly využity poznatky z aplikační praxe, zejména pak ze zkušeností exportní pojišťovny a exportní banky. Zjištěné poznatky byly postupně shromažďovány, diskutovány a následně zpracovány do podoby předkládaného právního předpisu. Vzhledem k tomu, že exportní pojišťovna a exportní banka jsou nástroji systému státem podpořeného exportního pojišťování a financování, resp. širšího rámce exportní

politiky státu v makroekonomickém kontextu, nebylo možné z pohledu státu zohlednit veškeré návrhy a připomínky, které zástupci exportní pojišťovny a exportní banky v průběhu procesu prezentovali.

8. Kontakt na zpracovatele RIA

Mgr. Viera Rombaldová

vedoucí oddělení

Ministerstvo průmyslu a obchodu

tel. 224 852 657

e-mail: rombaldova@mpo.cz